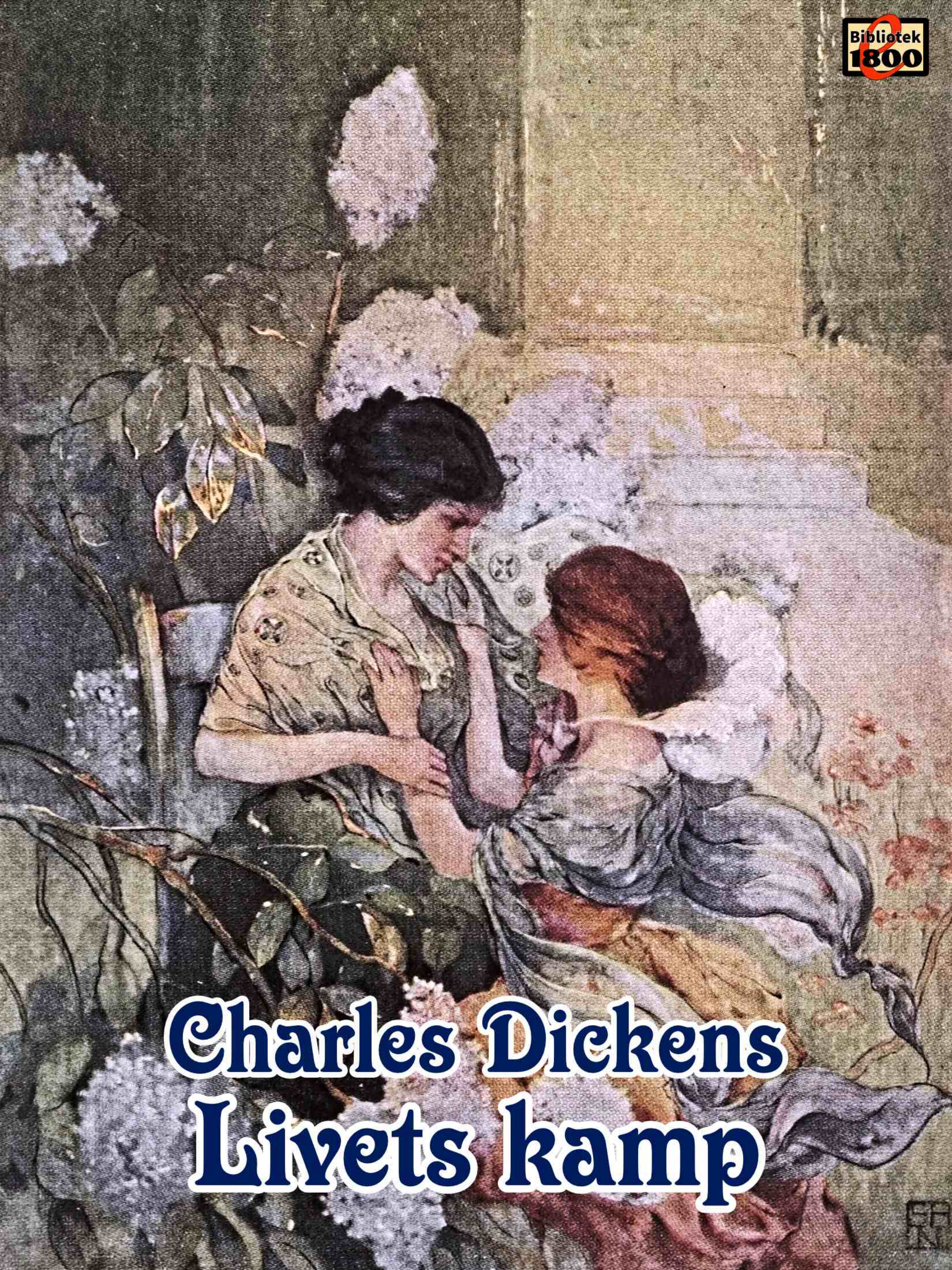

Charles Dickens

Livets kamp

Charles Dickens

Livets kamp

En kærlighedshistorie

eBibliotek 1800

2022

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Charles Dickens: *Livets kamp* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Charles Dickens: *Livets kamp* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Første del

Engang stod der et blodigt slag i det stolte England – hvor og når, har mindre at sige. Det stod på en lang sommerdag, da det bølgende græs var grønt. Mangen en vild blomst, der af den Almægtiges hånd var blevet dannet til et vellugtende bæger for duggen, mærkede, at dens spraglede kalk den dag blev fyldt med blod til randen, og segnede gysende. Mangt et insekt, der havde fået sin skønne farve af uskyldige blade og planter, farvedes den dag på ny af døende mennesker og efterlod et unaturligt spor på sin forfærdede vej. Den brogede sommerfugl førte blod op i luften på randen af sine vinger. Floden blev rød. Den nedtrampede jord forvandledes til en sump med dybe aftryk af menneskefødder og hestehove, hvori der samlede sig skumle pytter, og hvorfra den fremherskende røde farve endnu glimtede uhyggeligt i solen.

Himlen fri os for at gøre bekendtskab med de syn, som månen så på denne mark, da den steg op over det fjerne højdedrag, hvis mørke omrids dæmpedes og udviskedes af en række træer, og skuede ned på sletten, der var oversået med ansigter, som engang havde søgt et moderligt øje eller sovet sødeligt ved et moderligt bryst. Himlen fri os for at gøre bekendtskab med de hemmeligheder, som siden hviskedes til den besmittede vind, der fo'r hen over skuepladsen for hin dags gerning og hin nats død og lidelser! Mangen en ensom måne skinnede klart på valpladsen, mangen en stjerne holdt sin triste

vagt over den, og mangen en vind blæste hen over den fra alle verdens hjørner, førend sporene af kampen var udslettet.

De lurede og tøvede længe, men vedblev at leve i småting; for naturen, som er langt ophøjet over menneskenes slette lidenskaber, genvandt snart sin renhed og smilede til den brødefulde valplads, ligesom den havde gjort forhen, da den endnu var uskyldig. Lærkerne sang højt oven over den, skyggerne af de jagende skyer forfulgte hurtigt hverandre over græs og korn, roemarker og skove, over tagene og kirkespirene i den lille by, der lå så lunt mellem træerne, hen til det klare fjerne på grænsen mellem himlen og jorden, hvor solen gik blodrød ned. Afgrøder udsåedes, voksede og høstedes; strømmen, der var blevet farvet rød, drejede en vandmølle; karlen fløjtede bag ploven; akssankerne og høstfolkene gik i fredelige klynger og passede deres dont; får og hornkvæg græssede; drengene hujede på marken for at skræmme fuglene bort; røgen steg op af skorstenene på bønderhusene; søndagsklokken ringede fredeligt; gamle folk levede og døde; markens frygtsomme skabninger og havens og krattets simple blomster voksede og visnede til deres bestemte tider – alt sammen på den grumme og blodige valplads, hvor tusinder og tusinder var faldet i det store slag.

Men i den første tid var der mørkegrønne pletter i det opvoksende korn, som menneskene så på med rædsel. År for år kom de igen, og man vidste, at under disse frugtbare pletter lå dynger af mennesker og heste begravet imellem hverandre og gødede jorden. Markarbejderne, som pløjede disse steder, gøs tilbage for de store orme, hvoraf det her vrimlede, og de neg, de gav, kaldtes i mange lange år slag-negene og sattes til side for

sig selv, og ingen havde nogen sinde set et slag-neg på det sidste læs, der blev kørt hjem før høstgildet. I lang tid bragte hver fure, der blev vendt, levninger af kampen frem for dagens lys. I lang tid fandtes der splintrede træer på valpladsen og stumper og stykker af sønderhuggede og nedbrudte hække og diger, hvor striden havde raset, og nedtrampede steder, hvor intet blad eller græsstrå ville vokse. I lang tid ville ingen bondepige pynte sit hår eller bryst med den yndigste blomst fra denne dødens mark, og endnu efter at mangt et år var kommet og gået, var det en almindelig tro, at de bær, som voksede der, efterlod for mørk en plet på den hånd, der plukkede dem.

I tidens løb udslettede de skiftende årstider, skønt de selv svandt lige så let som sommerskyerne, dog også disse rester af den gamle strid og udviskede sagnene om den, som gik fra mund til mund mellem omegnens beboere. Til sidst svandt de ind til rene ammestuehistorier, som dunkelt mindedes ved vinterilden og år for år døde mere og mere hen. Hvor de vilde blomster og bær så længe var blevet siddende urørt på deres stilke, blev der anlagt haver og bygget huse, og børn legede krig på grønsværen. De splintrede træer var for længe siden blevet fældet til julebål og havde blusset og flammet nok så lystigt. De mørkegrønne pletter var nu ikke grønnere end mindet om dem, der lå nedenunder. Vel kastede plovjernet fra tid til anden nogle rustne stykker metal op; men det var vanskeligt at sige, hvortil de havde været bestemt, og de, som fandt dem, anstillede gisninger og tvistedes derom. Et gammelt, forhugget brystharnisk og en hjelm havde hængt så længe i kirken, at den affældige, halvblinde olding, som nu forgæves søgte at opdage dem under den hvidtede hvælving, havde forundret sig over

dem som lille barn. Hvis de faldnes skare for et øjeblik kunne være blevet kaldt til live igen, hver i den skikkelse, hvori han var segnet, og på det sted, der for tidligt var blevet hans dødsleje, ville sårede og lemlæstede krigere i hundredvis have kigget ind ad døre og vinduer og være stået op ved arnestedet i mangt et fredeligt hjem; de ville have rejst sig op af korndyngerne i loer og lader og have trængt sig frem mellem barnet, der lå i sin vugge, og dets amme; ville have flydt ned ad strømmen og hvirvlet rundt om møllehjulet; abildgården ville have været fuld af dem; engen ville have stønnet under dem, og på stakkepladsen ville der have rejst sig stabler af døende mennesker. Så forandret var den valplads, hvor tusinder og tusinder var faldet i det store slag.

Intetsteds var der mere forandret end på det sted, hvor der for omtrent hundrede år siden lå en lille abildgård ved et gammelt, grundmuret hus med kaprifolier over indgangen, hvor der en klar efterårsmorgen lød musik og latter, og hvor to unge piger dansede lystigt med hinanden i græsset, mens en fem, seks bønderpiger, der stod på stiger og plukkede æbler, standsede med deres arbejde for at tage del i deres glæde. Det var et smukt og livligt naturmaleri; en dejlig dag, en fredelig og uforstyrret plet, og de to unge piger dansede med liv og lyst uden spor af tvang og uden at tænke på noget som helst andet.

Hvis der ikke var noget her i verden, der hed at vise sig frem, er det min private mening – og jeg håber, at man vil være enig med mig – at vi ville komme en hel del bedre ud af det, end vi gør, og være langt mere behagelige at omgås, end vi er. Det var en fornøjelse at se, hvorledes disse to unge piger dansede. De havde ingen andre tilskuere end frugtsamlerne oppe på

stigerne. De havde ikke noget imod, at de morede sig over dem, men de dansede for at more sig selv – i det mindste skulle man have troet det – og man kunne lige så lidt have ladet være at beundre dem, som de kunne have ladet være at danse. Hvor de dansede!

Ikke som balletdanserinder; nej, slet ikke. Og heller ikke som madame den og dens talentfulde elever; på ingen måde. Det var ingen kvadrilledans eller menuetdans – ikke engang en kontradans. Det var hverken efter den gamle eller den ny mode, hverken efter den franske eller den engelske, men kan måske have været lidt beslægtet med den spanske, som, efter hvad jeg har hørt, skal være munter og utvungen og får et henrivende præg af umiddelbarhed af de små kvidrende kastagnetter. Mens de dansede imellem træerne i abildgården og ned under grenenes hvælvinger og tilbage igen og svingede hinanden rundt, syntes deres luftige bevægelser at forplante sig til alt rundt omkring dem i det solbelyste landskab, ligesom en kreds, der udvider sig i vandet. Deres bølgende hår og flagrende skørter, det elastiske græs under deres fødder, grenene, der susede i morgenluften, de glimtende blade, som kastede skyggepletter på den bløde, grønne bund, den balsamiske vind, som strøg hen over landskabet og morede sig med at dreje den fjerne vejrmølle lystigt omkring – alt, hvad der var mellem de to piger og manden med hestene, som gik og pløjede oppe på bakkeåsen, hvor de aftegnede sig på himlen, som om de var de sidste ting i verden, alt syntes at danse.

Omsider kastede den yngste af de dansende søstre sig åndeløs og med en livlig latter på en bænk for at hvile sig. Den anden lænede sig op til et træ tæt ved. Musikken, en

omvandrende harpe og en violin, sluttede af med en fanfare, som om den ville vise, at den ikke var en smule træt, skønt sandheden er, at den havde kilet sådan på og anstrengt sig i den grad for at holde trit med dansen, at den ikke ville have kunnet holde ud et minut til. Der lød en bifaldende summen og mumlen fra frugtsamlerne på stigerne, som derpå – i god overensstemmelse med den lyd, de frembragte – igen tog fat på deres arbejde, flittige som bier.

Måske så meget flittigere, fordi en ældre herre, der ikke var nogen anden end doktor Jeddler selv – det var doktor Jeddlers hus og abildgård, må De vide, og det var doktor Jeddlers døtre – kom farende ud for at se, hvad der var på færde, og hvem pokker det var, der spillede på hans ejendom før frokosttid. For han var en stor filosof, denne doktor Jeddler, og ikke synderlig musikalsk.

"Musik og dans i dag!" sagde doktoren, idet han pludselig blev stående og talte til sig selv; "jeg troede, at de var bange for i dag. Dog, verden er fuld af modsigelser. Men, Grace, men Marion dog," tilføjede han højt, "er verden da galere i dag end ellers?"

"Tag det ikke så nøje, fader, hvis den er det," svarede den yngste datter Marion, idet hun gik tæt hen til ham og så ham i ansigtet, "for det er en vis persons fødselsdag."

"En vis persons fødselsdag, mit pus?" svarede doktoren. "Ved du ikke, at det altid er en eller anden persons fødselsdag? Har du aldrig hørt, hvor mange ny virtuoser der hvert minut debuterer – ha, ha, ha! – det er umuligt at tale alvorligt derom – på den dumme og grinagtige skueplads, der kaldes livet?"

"Nej, fader!"

"Nej, du gør naturligvis ikke; du er jo en kvinde – næstendels," sagde doktoren. "Men det er sandt," og her betragtede han det smukke ansigt, der endnu var tæt ved hans, "jeg formoder, at det er *din* fødselsdag."

"Nej, gør du virkelig, fader?" udbrød hans kæledægge og spidsede sine røde læber til et kys.

"Der. Tag min velsignelse med det," sagde lægen og trykkede et kys på hendes mund, "og til lykke – sikken en ide – i dagens anledning. Jo, det er en dejlig ide," sagde doktoren ved sig selv, "at ønske folk til lykke i en farce som denne. Ha, ha, ha!"

Doktor Jeddler var, som sagt, en stor filosof, og kernen og hemmeligheden i hans filosofi bestod i at betragte verden som en kæmpestor narrestreg, som noget, der var alt for tåbeligt, til at noget fornuftigt menneske kunne tage det fra den alvorlige side. Hans troslære var i begyndelsen fremspiret af den valplads, på hvilken han boede, som De straks skal få at høre.

"Nå, men hvor fik I musikken fra?" sagde doktoren. "Hønsetyve, naturligvis. Hvor kom spillemændene fra?"

"Alfred har sendt musikanterne," sagde hans datter Grace, idet hun satte nogle simple blomster til rette i sin søsters hår – i sin beundring for denne ungdommelige skønhed havde hun selv pyntet hende med dem for en halv time siden, men de var kommet i uorden under dansen.

"Nå, så Alfred har sendt musikanterne?" gentog doktoren.

"Ja, han mødte dem, da de kom ud fra byen, mens han gik derind i morges. De rejser om til fods og havde overnattet der, og da det var Marions fødselsdag, og han troede, at det kunne fornøje hende, sendte han dem herhen med en notits til mig,

hvori han sagde, at de var kommet for at bringe hende en serenade, såfremt jeg bifaldt ideen."

"Ja vist, ja vist," sagde doktoren i en ligegyldig tone, "han spørger altid om din mening."

"Og da jeg syntes godt om idéen," sagde Grace muntert og standsede et øjeblik for at beundre det smukke hoved, som hun var i færd med at pynte, idet hun lagde sit eget tilbage, "da Marion var i godt humør og begyndte at danse, dansede jeg med, og således dansede vi efter Alfreds musik, til vi ikke havde mere vejr. Og det var ligesom der var mere liv og lystighed i musikken, fordi Alfred havde sendt den. Ikke sandt, kære Marion?"

"Åh, det ved jeg ikke, Grace. Du skal altid drille mig med Alfred."

"Drille dig med at tale om din kæreste!" sagde søsteren.

"Jeg bryder mig virkelig ikke synderlig om, at man taler om ham," sagde den lunefulde skønhed, idet hun plukkede bladene af nogle blomster, hun havde i hånden, og strøede dem på jorden. "Jeg er næsten ked af at høre tale om ham, og hvad det angår, at han er min kæreste –"

"Tys! Tal ikke med ringeagt om et trofast hjerte, som kun banker for dig, Marion," udbrød hendes søster, "ikke engang for spøg. Der findes ikke i hele verden et mere trofast hjerte end Alfreds."

"Nej – nej," sagde Marion, og trak sine øjenbryn i vejret med et klædeligt udtryk af kølig anerkendelse, "det kan gerne være. Men jeg ved ikke, om der er nogen så stor fortjeneste deri. Jeg – jeg bryder mig ikke om, at han er så overordentlig trofast. Det

har jeg aldrig bedt ham om. Venter han, at jeg – men, kære Grace, hvorfor skal vi tale derom netop nu?"

Det var smukt at se de blomstrende søstres yndefulde skikkelser, mens de stod således tæt sammenslynget under træerne og talte sammen, den ene i en alvorlig, den anden i en let tone, men begge lige kærlige og ømme. Men samtidig var det påfaldende at se den yngste søsters øjne fyldes med tårer og en dyb og inderlig følelse bryde igennem hendes lunefulde ord og kæmpe pinligt med dem.

Forskellen i deres alder kunne ikke være over fire år i det højeste; men som det så ofte går, hvor ingen moder våger over to unge piger – doktorens kone var død – syntes Grace på grund af sin kærlige omhu for sin unge søster og trofaste hengivenhed for hende ældre, end hun var. På samme måde syntes hun ifølge sin natur fjernere fra al rivaliseren med hende og trods sin medfødte sympati og kærlighed mere uberørt af hendes egensindige luner, end deres alder syntes at retfærdiggøre. Oh hellige moderkald, som endog i denne din skygge og svage afspejling lutrer hjertet og udvikler det ædleste i menneskets natur.

Mens doktoren stod og så efter dem og hørte på det meste af deres samtale, indskrænkede han sig i førstningen til nogle satiriske betragtninger over det tåbelige i al kærlighed og tilbøjelighed og det tomme selvbedrag, hvori unge mennesker hilder sig, når de for et eneste øjeblik for alvor kan tro på den slags illusioner, skønt de dog altid bliver revet ud af deres vildfarelse – altid!

Men Graces selvfornægtende egenskaber, som var en pryd for hans hjem, og hendes elskelige sind, der var så blidt og

tilbageholdende og dog rummede så megen standhaftighed og sjælsstyrke, forekom ham at træde så levende frem i modsætningen mellem hendes stilfærdige huslige skikkelse og hans yngre og smukkere barn, og det gjorde ham ondt for hende – gjorde ham ondt for dem begge – at livet skulle være sådan en latterlig indretning, som det var.

Doktoren drømte aldrig om at undersøge, om hans børn bidrog til at gøre tingen alvorlig. Men han var jo også filosof.

Skønt han af naturen var et godt og ædelt menneske, var han tilfældigvis snublet over denne almindelige afart af de vises sten, der er langt lettere at opdage end genstanden for guldmagernes forskninger, og som undertiden spænder ben for gode og ædle mennesker og har den slemme egenskab, at den forvandler guld til slagger og forringer alt, hvad der har nogen værdi.

"Britain!" råbte doktoren. "Britain!"

En lille mand med et ualmindelig surt og misfornøjet ansigt kom ud fra huset og besvarede denne kalden med et lidet høfligt: "Nå, hvad er der!"

"Hvor er frokostbordet?" spurgte doktoren.

"Inde i huset," svarede Britain.

"Vil du ikke snart dække det herude, som det blev dig sagt i aftes?" spurgte doktoren. "Ved du ikke, at der kommer fremmede? At der er forretninger at afgøre i formiddag, førend diligencen kører her forbi? At det er en meget vigtig dag?"

"Jeg kunne jo ikke foretage mig noget, doktor Jeddler, førend pigerne var færdige med æblerne, kunne jeg vel?" sagde Britain, hvis stemme hævede sig, efterhånden som han talte, så at han til sidst blev meget højrøstet.

"Er de ikke færdige," svarede doktoren, idet han så på sit ur og klappede i hænderne. "Nå, hurtigt! Hvor er Clemency?"

"Her er jeg, herre," lød en stemme fra en af stigerne, og i det samme steg et par klodsede fødder rask ned ad den. "nu er vi færdige. Rap jer, tøser. Alting skal være i orden om et halvt minut, herre."

Dermed begyndte hun at vimse omkring med en umådelig travlhed og frembød derved et så mærkværdigt skue, at det nok kan fortjene at beskrives med et par ord.

Hun var omtrent tredive år gammel. Hendes ansigt var både fyldigt og livligt nok, men det var trukket sammen i et så snurrigt udtryk af stramhed, at det blev komisk. Men den påfaldende kejtethed i hendes gang og væsen ville dog have fordunklet ethvert ansigt i verden. At sige, at hun havde to venstre ben og en andens arme, og at alle fire lemmer syntes at være af led og at have helt gale udgangspunkter, når de blev sat i bevægelse, er at give en meget svag antydning af virkeligheden. At sige, at hun var fuldkommen tilfreds og fornøjet med dette arrangement og betragtede det som sig aldeles uvedkommende, idet hun tog sine arme og ben, som de kom, og lod dem skøtte sig selv, som de bedst kunne, er kun at yde hendes sindsro halv retfærdighed. Hendes dragt bestod af et par umådelige, egensindige sko, som aldrig ville gå samme vej som hendes fødder, blå strømper, en sirtses kjole i alle mulige farver og med det skrækkeligste mønster, der var at få for penge, og et hvidt forklæde. Hun gik altid med korte ærmer og havde altid ved et eller andet uheld skrabet huden af sine albuer, for hvilke hun nærede en så levende deltagelse, at hun idelig vendte og drejede dem og søgte at få dem at se under de

mest umulige synsvinkler. I almindelighed sad en lille hue og dinglede et eller andet sted på hendes hoved, skønt den sjældent var at finde på det sted, der sædvanligvis indtages af dette klædningsstykke hos andre mennesker; men fra top til tå var hun properheden selv, og hele hendes person bar præget af en slags forvreden ordenssans. Ja, hendes rosværdige omhu for at være pyntelig og ordentlig gav anledning til et af hendes mest forbavsende kunststykker, som bestod i, at hun undertiden greb sig selv i en slags stålhank – en del af hendes påklædning – i almindelighed kaldet en blanchet og ligesom brødes med sine klæder, indtil de kom i symmetrisk orden.

Således var i ydre skikkelse og dragt Clemency Newcome. Med hensyn til hendes navn er der at bemærke, at man havde hende mistænkt for ubevidst selv at have givet anledning til en forvanskning af sit eget døbenavn Clementine; men ingen vidste rigtig besked herom, da den døve, gamle moder, et ligefremt særsyn af ælde, som hun næsten fra barndommen af havde ernæret, var død, og hun ingen andre slægtninge havde. Hun fik nu travlt med at lave til bordet, men stod dog af og til med sine bare, røde arme over kors og gned sig på sine skrabede albuer, mens hun stirrede ganske roligt på opdækningen. Men pludselig kom hun i tanker om, at der endnu manglede noget og traskede af sted for at hente det.

"Der kommer de to prokuratorer, herre!" sagde Clemency i en ikke synderlig velvillig tone.

"Aha!" udbrød doktoren og gik hen til porten for at modtage dem. "God morgen, god morgen! Lille Grace! Marion! Her er d'hrr. Snitchey og Craggs. Hvor er Alfred?"

"Han kommer vist straks tilbage, fader," sagde Grace. "han havde så meget at bestille i dag med forberedelserne til sin afrejse, at han var oppe og ude ved daggry. God morgen, mine herrer."

"Mine damer" sagde mr. Snitchey, "på egne & Craggs' vegne," – den sidste bukkede – "god morgen!" og derpå henvendte han sig til Marion: "Miss Marion, jeg tillader mig at kysse Deres hånd – hvilket han gjorde – og ønske Dem" – om han mente det, skal jeg lade stå hen, i alt fald så han ved første øjekast ikke ud som en mand, der besværedes af ret mange varme sjælsudgydelser for andre folks skyld – "og ønske, at De må opleve hundrede lige så glade fødselsdage som denne."

"Ha, ha, ha!" lo doktoren tankefuldt og med hænderne i lommen. "Den store farce i hundrede akter!"

"Da vil De dog i hvert tilfælde vist ikke forkorte den store farce for denne skuespillerinde, doktor Jeddler?" sagde mr. Snitchey, idet han stillede en lille, blå dokumenttaske op imod et af bordbenene.

"Nej," svarede doktoren. "det forbyde Gud! Gid hun må leve og kunne le ad den, så længe hun kan le, og derpå sige med den vittige franskmand; Farcen er ude; lad tæppet falde."

"Den vittige franskmand," sagde mr. Snitchey og så med et skarpt blik ned i sin blå taske, "havde uret, doktor, og Deres filosofi er, som jeg så ofte har sagt Dem, aldeles urigtig, det kan De stole på. Der skulle intet alvorligt være i livet! Hvad kalder De da lovlydigheden?"

"Narrestreger," svarede doktoren.

"har De nogen sinde haft en proces?" spurgte mr. Snitchey og så op fra den blå taske.

"Nej, aldrig," svarede doktoren.

"Skulle De nogen sinde få en," sagde mr. Snitchey, "bliver De måske af en anden mening."

Craggs, der syntes at blive repræsenteret af Snitchey og kun at have en meget ringe grad af selvstændighed eller personlig individualitet, kom dog her med en af sine egne bemærkninger. Den drejede sig om den eneste anskuelse, som Snitchey ikke havde lovlig part og andel i, om den end deltes med ham af nogle af verdens vise mænd.

"Det går alt for let," sagde Craggs.

"Er det processerne, De taler om?" spurgte doktoren.

"Ja," svarede Craggs, "ligesom alt andet. Man kommer efter min mening alt for let til alting i vore dage. Det er vor tids fejl. Er livet kun løjer – hvad jeg ikke benægter – så burde det i det mindste være dyre løjer. Folk skulle ikke have lov til at slippe igennem det uden at betale for gildet. Det er meningen med det, men de slipper alt for let. Vi smører livets porte med olie. De burde være rustne. Inden ret længe vil de dreje sig så lydløst, at man næppe kan mærke det, i stedet for at de burde hvine på deres hængsler."

Mr. Craggs syntes formelig at hvine på sine egne hængsler, da han udtalte denne anskuelse, som han gav et umådeligt eftertryk, for han var en kold, hård, tør mand, klædt i gråt og hvidt som en flintesten og med nogle små blink i sine øjne, som om der var noget, der slog gnister af dem. De tre naturriger havde i virkeligheden hver for sig en god repræsentant blandt dette kløverblad. Snitchey lignede en skade eller ravn – kun at han ikke havde så megen ydre politur – og doktoren havde et stribet ansigt som et vinteræble, med et smilehul hist og her,

som man kunne tænke sig, at fuglene havde hakket, og en ganske lille stump pisk bagtil, der trådte i stedet for stilken.

Idet en rask og køn, rejseklædt ung mand tillige med en drager, der bar pakker og kurve, trådte ind i abildgården med hurtige skridt og med en munter og frejdig mine, som harmonerede så godt med den smukke morgen, samlede disse tre sig i en klynge, lig farsernes brødre eller lig gratierne i den fuldkomneste forklædning, eller lig de tre hekse på heden, og hilste ham.

"Til lykke, Alf," sagde doktoren let henkastet.

"Modtag mine bedste ønsker i dagens anledning, mr. Heathfield," sagde Snitchey med et dybt buk.

"Ønsker," mumlede Craggs med dyb stemme, ganske alene.

"Ih, sikken et batteri," udbrød Alfred og standsede pludselig. "Og en-to-tre – det er ikke lysteligt at møde sådan tre stormbebudere i det øjeblik, man vover sig ud på det store hav. Jeg er glad ved, at De ikke er de første, jeg har mødt i dag, ellers ville jeg have taget det som et ondt varsel. Men Grace – den rare, venlige Grace – var den første, og derfor trodser jeg Dem alle!"

"Med forlov, unge herre, det var mig, de først så," sagde Clemency Newcome. "Hun spadserede herude, førend solen var stået op, husker De nok; men jeg var inde i huset."

"Det er sandt, Clemency var den første. Så trodser jeg Dem med Clemency," sagde Alfred.

"Ha, ha, ha! – på egne & Craggs vegne," sagde Snitchey. "Hvilken trods!"

"Den er måske ikke så dårlig, som det kunne synes," sagde Alfred, idet han vekslede et hjerteligt håndtryk med doktoren

og ligeledes med Snitchey og Craggs og derpå så sig om. "Hvor er – men der er de jo!"

Med et spring, som i øjeblikket frembragte et nærmere kompagniskab mellem Jonathan Snitchey og Thomas Craggs, end deres virkelige kontrakt tilsigtede, skyndte han sig hen, hvor søstrene stod og – dog jeg behøver ikke nærmere at betegne den måde, hvorpå han først hilste på Marion og derefter på Grace, end ved at antyde, at mr. Craggs muligvis har fundet den "for let".

Det var måske for at give samtalen en anden retning, at doktor Jeddler hastigt pegede på frokosten, hvorpå de alle satte sig til bords. Grace førte forsædet, men anbragte sig selv så snildt, at hun afskar sin søster og Alfred fra det øvrige selskab. Snitchey & Craggs sad ved to modsatte hjørner med den blå taske imellem sig for en sikkerheds skyld, og doktoren indtog sin sædvanlige plads lige over for Grace. Clemency vimsede febrilsk omkring bordet som opvarterske, og ved et mindre bord fungerede den tungsindige Britain som overforskærer af en oksesteg og en skinke.

"steg?" spurgte Britain, idet han med forskærerkniven og gaflen i hånden nærmede sig mr. Snitchey og slyngede ham spørgsmålet lige i ansigtet, som om det havde været et kasteváben.

"Vil De have noget?" spurgte han Craggs.

"Magert og rigtig godt mørt," svarede denne.

Efter at have udført disse bestillinger og givet doktoren en lille portion – han syntes at vide, at ingen af de andre ville have noget at spise – stillede han sig så tæt ved firmaet, som velanstændigheden tillod det, idet han med et mørkt blik

iagttog, hvorledes de tog for sig af retterne. Kun én gang formildedes det barske udtryk i hans ansigt; det var, da mr. Craggs, som ikke havde de bedste tænder, var nær ved at kvæles. Dette bragte pludselig liv i Britain, som udbrød: "Jeg troede, han var blevet borte i det!"

"Nå, Alfred," sagde doktoren, "lad os nu tale et par ord om forretningerne, mens vi sidder her ved frokosten."

"Mens vi sidder her ved frokosten," sagde Snitchey & Craggs, der ikke syntes at have lyst til at holde op med det første.

Skønt Alfred ikke havde spist frokost og allerede syntes at have mere end nok at bestille, svarede han dog ærbødigt:

"Ganske, som De behager."

"Kunne noget være alvorligt," begyndte doktoren "i en –"

"farce som denne," tilføjede Alfred.

"I en farce som denne," vedblev doktoren, "måtte det være denne skilsmisse, der faldt sammen med en dobbelt fødselsdag, hvortil der – foruden mange andre glade minder for os fire – knytter sig erindringen om et langt og lykkeligt samliv. Dog, det kommer ikke sagen ved."

"Jo, jo, doktor Jeddler," sagde den unge mand, "det kommer netop sagen ved. Det kommer sagen meget ved, som mit hjerte kan bevidne i denne morgenstund, og Deres såmænd med, hvis De ville lade det tale. Jeg forlader i dag Deres hus; jeg ophører i dag at være Deres myndling; vi skilles og afbryder et kærligt forhold, som går langt tilbage i tiden, og som aldrig helt kan fornys; men kaster vi blikket fremad, så dæmrer der et andet forhold," her så han ned på Marion, "et forhold, som giver stof til betragtninger, som jeg ikke tør gå nærmere ind på nu. Nå, nå," tilføjede han i en mere fattet tone og med et lille hib til

doktoren, "der er dog et gran af alvor i denne store, tåbelige støvbunke, doktor. Lad os i dag indrømme, at der er ét."

"I dag," udbrød doktoren. "Hør ham! Ha, ha, ha! Det var dog den uheldigste dag, du kunne nævne! På denne dag stod jo det store slag her. På det sted, hvor vi nu sidder, hvor jeg så mine to pigebørn danse i morges, hvor den frugt, vi bruger til at spise, nylig er blevet plukket af træer, hvis rødder er befæstet i mennesker, ikke i jord, gik der så mange liv til grunde, at jeg endnu kan huske, hvorledes der mange menneskealdre derefter blev gravet en hel kirkegård fuld af ben og menneskestøv og splinter af hjerneskaller op under vore fødder. Og dog vidste ikke hundrede af de mennesker, hvorfor de kæmpede i det slag; dog vidste ikke hundrede af de letsindige, der jublede over denne sejr, hvorfor de jublede. Ikke et halvt hundrede mennesker vandt noget ved, hvad der blev tabt eller vundet. Ikke ti mennesker er i dette øjeblik enige om årsagen eller sammenhængen, og ingen har, kort sagt, vidst noget bestemt derom, med undtagelse af dem, der sørgede over de faldne – og så taler han om alvor!" sagde doktoren smilende. "I sådan et system!"

"Men alt dette," sagde Alfred, "synes mig meget alvorligt."

"Alvorligt!" udbrød doktoren. "Ville man indrømme, at sådanne ting var alvorlige, måtte man jo blive gal eller dø eller klatre op på toppen af et bjerg og gøre sig til eremit."

"Desuden – det ligger jo så langt tilbage i tiden," sagde Alfred.

"Så langt tilbage i tiden," svarede doktoren. "Ved du, hvad verden siden har taget sig for? Ved du, hvad andet den har taget sig for? Jeg ved det ikke!"

"Den har haft nogle små processer i ny og næ," bemærkede mr. Snitchey og rørte om i sin te.

"Skønt den altid er sluppet for let fra dem," sagde hans kompagnon.

"Og da De allerede tusinde gange under vore diskussioner har lært min anskuelse at kende, doktor," vedblev mr. Snitchey, "vil De undskylde mig, når jeg siger, at jeg ved dens processer ligesom ved hele dens retssystem finder en alvorlig side – virkelig noget man kan tage og føle på, noget, som der er plan og metode i –"

Clemency Newcome tumlede sidelæns over mod bordet, så tekopperne dansede og klirrede.

"Hejsa! Hvad er der på færde?" udbrød doktoren.

"Det er den ondskabsfulde blå taske," svarede Clemency, "som altid spænder ben for folk."

"Som der er plan og metode i, sagde jeg," vedblev Snitchey, "og som man må have respekt for. Er livet en farce, doktor Jeddler – med dets processer?"

Doktoren smilede og så på Alfred.

"Indrømmet, om De vil, at krig er en tåbelighed," sagde Snitchey. "Deri er vi enige. For eksempel. Her er en smilende egn, oversvømmet af krigsmænd, hvoraf ikke en eneste respekterede ejendomsretten, og den blev hærget med ild og sværd. Hi, hi, hi! At tænke sig, at noget menneske frivilligt kan udsætte sig for ild og sværd! Dumt, ødselt, formelig latterligt! Man må le ad sine medmennesker, når man tænker på det! Men tag denne smilende egn, som den er. Tænk på de love, der vedkommer fast ejendom; borttestamentering og udstykning af fast ejendom; pantsætning og indløsning af fast ejendom,

selvejendom, forpagtning og arvefæste; tænk," sagde mr. Snitchey med et sådant velbehag, at han ordentlig smækkede med læberne, "på de indviklede love om adkomst og adkomstbevis samt alle de hinanden modsigende præcedenser og de mangfoldige parlamentsakter, der står i forbindelse med dem; tænk på det umådelige antal geniale og endeløse retssager, som denne smukke udsigt kan give anledning til, og indrøm, doktor Jeddler, at der er et lyst punkt i vor tilværelse! Jeg tror," sagde mr. Snitchey og så på sin kompagnon, "at jeg taler i eget & Craggs' navn?"

Efter at mr. Craggs havde bekræftet dette, bemærkede mr. Snitchey, som var blevet oplivet af sin egen veltalenhed, at han gerne ville have lidt mere oksesteg og en kop te til.

"Jeg forsvarer ikke livet i almindelighed," tilføjede han, idet han gned sig i hænderne og lo; "det er fuldt af dårskaber, fuldt af noget endnu værre, forsikringer om troskab, tillid, uegennyttighed og alt sådan noget. Åh! Man har set, hvad de er værd. Men man bør ikke le ad livet; man har fået et spil at spille, og det et meget alvorligt spil! Alle spiller imod en, og man spiller imod alle. Det er højst interessant! Man kan gøre mange fine træk på brættet! Men man må kun le, når man vinder, doktor Jeddler, og da ikke for meget. Hi, hi, hi! Og da ikke for meget," gentog Snitchey, idet han virrede med hovedet og blinkede med øjnene, som om han ville have tilføjet: "Man kan gøre således i stedet."

"Nå, Alfred," udbrød doktoren, "hvad siger du nu?"

"Jeg siger," svarede Alfred, "at den største tjeneste, De kunne gøre mig, og Dem selv med, skulle jeg næsten tro, ville være at prøve på undertiden at glemme denne valplads og andre af

samme slags over livets større valplads, på hvilken solen skinner hver dag."

"Jeg frygter virkelig for, mr. Alfred, at det ikke ville give ham et lysere syn på tingene," sagde mr. Snitchey. "De stridende parter er meget hidsige og bitre i denne livets kamp. Der er en hel del huggen og flængen og skyden folk i hovedet bagfra; en skrækkelig træden og trampen ned; det er en temmelig uhyggelig historie."

"Jeg tror, mr. Snitchey," sagde Alfred, "at der i livet gives stille sejre og kampe, store selvopofrelser og ædle heltegerninger – selv i mange af dets tilsyneladende letsindigheder og modsigelser – der ikke er mindre værd, fordi de ikke finder en plads i historien og ikke ses af noget jordisk øje. Jeg tror, at der i mangen en afkrog af verden, i mangt et ringe hjem – i mænds og kvinders hjerter, hver dag udføres sådanne bedrifter – af hvilke hver enkelt kunne forsone den strengeste mand med en sådan verden og opfylde ham med håb og tro på den, om end de to fjerdedele lå i krig og en fjerdedel i proces med hinanden, og det er et dristigt ord."

De to søstre lyttede opmærksomt til.

"Det får nu være, hvad det være vil," sagde doktoren; "jeg er for gammel til at lade mig omvende, selv af min ven Snitchey her, eller af min gode ugifte søster, Martha Jeddler, der for længst har haft, hvad hun kalder sine huslige genvordigheder, og lige siden den tid har følt en levende deltagelse for alle mulige mennesker. Hun er da også så fuldstændig af Deres mening – kun er hun mindre fornuftig og mere påståelig, for hun er jo en kvinde – at vi ikke kan enes og sjældent kommer sammen. Jeg blev født på denne valplads og begyndte allerede

som dreng at få mine tanker henledet på en valplads' sande historie. Tresindstyve år er gået hen over mit hoved; men jeg har endnu ikke set den kristelige verden, derunder indbefattet, himlen må vide hvor mange, kærlige mødre og skikkelige pigebørn som mine egne her, som værende andet end gal efter en valplads. De samme modsigelser hersker overalt. Man må enten le eller græde over så uhyre inkonsekvenser, og jeg foretrækker at le."

Britain, der efterhånden havde skænket enhver af de talende den dybeste og tungsindigste opmærksomhed, syntes pludselig at give denne sidste mening fortrinnet, for så vidt en hul gravlyd, der undslap ham, kunne fortolkes som et udtryk for lattermildhed. Men hans ansigt var dog så fuldkommen uberørt deraf både før og efter, at uagtet et par af frokostselskabet så sig om, ligesom opskræmt ved en gådefuld larm, satte dog ingen af dem ophavsmanden i forbindelse dermed. Undtagen hans medhjælperske ved opvartningen, Clemency Newcome, som vækkede ham med en af sine yndlingslegemsdele, albuerne, og i en bebrejdende hvisken spurgte ham, hvad han lo af.

"Ikke af dig," svarede Britain.

"Hvem da?"

"Menneskeslægten," sagde Britain. "Det er den, der er så grinagtig."

"Herren og disse prokuratorer gør ham hver dag mere tummelumsk i hovedet!" udbrød Clemency, idet hun med den anden albue gav ham nok et puf for at klare hans begreber. "Ved du, hvor du er? Har du lyst til at blive sagt op?"

"Jeg ved ikke noget," sagde Britain med sløve blikke og ubevægeligt ansigt. "Jeg bryder mig ikke om noget. Jeg forstår

ikke noget. Jeg tror ikke noget. Jeg ønsker ikke noget."

Uagtet denne håbløse skildring af hans tilstand måske var blevet noget overdrevet i et anfald af forknyttelse, havde Benjamin Britain – undertiden kaldet lille Britain Note 1) til forskel fra det store, ligesom man undertiden taler om det unge England i modsætning til gamle England – dog beskrevet sin sande tilstand nøjagtigere, end man skulle have troet. Ved at omgås doktoren og dag ud og dag ind høre på de utallige forelæsninger, som han holdt for forskellige mennesker, og som alle gik ud på at vise, at selve hans tilværelse i det bedste tilfælde var en fejltagelse og en meningsløshed, var den ulykkelige tjener lidt efter lidt blevet hildet i et sådant væv af forvirrede og modsigende forestillinger og teorier, at han hverken vidste ud eller ind. Det eneste punkt, som stod ham klart, var, at det ny element, som Snitchey & Craggs plejede at bringe ind i diskussionen, aldrig tjente til at gøre sagen klarere og altid på en vis måde syntes at bestyrke doktorens mening og give ham overtaget. Derfor betragtede han firmaet som en af de nærmeste årsager til hans sindstilstand og afskyede det som en følge heraf.

"Dog det var ikke det, vi skulle tale om, Alfred," sagde doktoren. "Du ophører, som du sagde, i dag at være min myndling, og drager nu ud i verden, proppet med den lærdom, som latinskolen hernede i forbindelse med dine studier i London har kunnet skaffe dig, for ikke at tale om den smule praktiske kundskaber, en sølle gammel landsbydoktor, som jeg, har kunnet give dig i tilgift. Den første prøvetid, som din salig fader havde bestemt, er udløbet, og du rejser nu bort som din egen herre for at opfylde hans andet ønske, og længe førend din

treårige uddannelse ved de medicinske anstalter i udlandet er forbi, vil du have glemt os alle. Åh Gud, du vil med lethed glemme os i løbet af et halvt!"

"Gør jeg det – men det ved De jo bedre; hvorfor skulle jeg svare Dem?" sagde Alfred smilende.

"Nej, det ved jeg slet ikke noget om," svarede doktoren. "Hvad siger du, Marion?"

Marion sad og legede med sin tekop og syntes at sige – men hun sagde det ikke – at han med fornøjelse måtte glemme dem, hvis han kunde. Grace trykkede det blomstrende ansigt til sin kind og smilede.

"Jeg håber ikke, at jeg har røgtet mit tillidshverv særlig slet," vedblev doktoren, "men jeg skal i hvert tilfælde i dag have formelig kvittering og decharge, og hvad det nu alt sammen hedder. Vore gode venner, Snitchey & Craggs, har her en taske fuld af papirer, regninger og dokumenter, for at restkapitalen kan blive overført på dit eget navn – jeg ville ønske, at den var vanskeligere at anbringe, Alfred; men du må se at blive en stor mand og sørge for, at den bliver det – foruden en hel del andre dikkedarer og formularer, som skal underskrives, forsegles og overleveres."

"Og forsynes med vitterlighedsvidners underskrift, som loven byder," sagde Snitchey, idet han skød sin tallerken fra sig og tog papirerne frem, som hans kompagnon gav sig til at udbrede på bordet, "og da jeg & Craggs har været værger tillige med doktoren, for formuens vedkommende, vil vi lade Deres to tjenestefolk skrive under til vitterlighed – kan De læse, mrs. Newcome?"

"Jeg er ikke gift, gode herre," sagde Clemency.

"Om forladelse. Jeg kan næsten tænke det," sagde Snitchey fnisende, idet han lod sine øjne løbe hen over hendes mærkværdige skikkelse. "Men De kan da læse?"

"Lidt," svarede Clemency.

"De læser vel vielsesformularen morgen og aften, hvad?" bemærkede sagføreren skæmtende.

"Nej," svarede Clemency, "den er for svær. Jeg læser kun et fingerbøl."

"Læser et fingerbøl!" gentog Snitchey. "Hvad er det for noget snak, menneske?"

Clemency nikkede. "Og et rivejern."

"Hun er jo gal. Hun burde jo sættes under formynderskab," sagde Snitchey og stirrede på hende.

"Hvis hun er i besiddelse af formue," tilføjede Craggs.

Grace tog imidlertid ordet og forklarede, at der var indgraveret en indskrift på hver af de omtalte genstande, som således udgjorde Clemency Newcomes lommebibliotek, mens hun ikke gav sig meget af med at studere bøger.

"Nå således – nå, det er således, det forholder sig, miss Grace!" sagde mr. Snitchey. "Ja, ja. Ha, ha, ha! Jeg troede, at pigebarnet var fjollet. Hun ser i en ualmindelig grad ud til det," mumlede han med et overlegent blik. "Hvad står der så på fingerbøllet, mrs. Newcome?"

"Jeg er ikke gift," bemærkede Clemency.

"Nå, Newcome, da. Er det så godt?" sagde sagføreren. "Hvad står der på fingerbøllet, Newcome?"

Hvorledes Clemency, inden hun svarede på dette spørgsmål spilede sin ene lomme ud og så ned i dens gabende svælg efter fingerbøllet, som ikke var der, og hvorledes hun derpå spilede

den anden ud, og, idet hun syntes at opdage det som en kostelig perle nede på bunden af den, bortryddede forskellige mellemliggende forhindringer, såsom et lommetørklæde, en stump vokslys, et rødt æble, en appelsin, en gigtring, en lykkeskilling, en hængelås, en saks i futteral, der mere passende kunne beskrives som en lovende ung havesaks, en håndfuld løse perler, adskillige nøgler garn, et nålehus, en kabinetsamling af krøllepapir og en tvebak, hvilke genstande hun enkeltvis gav Britain at holde – gør intet til sagen, lige så lidt som hvorledes hun i sin faste beslutning at tage denne lomme i nakken og holde den fangen – den havde nemlig en vis tilbøjelighed til at sno og dreje sig om det nærmeste hjørne – indtog og roligt bevarede en med den menneskelige knokkelbygning og tyngdens love tilsyneladende uforenelig stilling. Det er nok, at hun omsider kom triumferende frem med fingerbøllet på sin finger og raslede med rivejernet, på hvilke kostbarheder læsningen var ved at slides ud og forsvinde på grund af alt for stærk gnidning.

"Nå, så det er fingerbøllet," sagde mr. Snitchey, som morede sig kosteligt over hende. "Hvad står der så på det?"

"Der står," sagde Clemency, idet hun læste langsomt rundt omkring det, som om det havde været et tårn: "Glem og til-giv."

Snitchey & Craggs lo hjerteligt. "Hvor originalt!" sagde Snitchey. "Hvor let!" sagde Craggs. "Hvilken menneskekundskab ligger der ikke deri," sagde Snitchey. "Hvor passer det på alle livets forhold!" sagde Craggs.

"Men hvad står der på rivejernet?" sagde Snitchey.

"På rivejernet står der," sagde Clemency: "Gør mod an – dre – som – du – vil, at – an – dre skal gø – re – mod dig."

"Snyd eller du bliver snydt, mener De vel?" sagde mr. Snitchey.

"Det forstår jeg ikke," svarede Clemency og rystede sagte på hovedet. "Jeg er ingen prokurator."

"Jeg frygter for, doktor," sagde mr. Snitchey, idet han pludselig henvendte sig til ham, ligesom for at afværge det indtryk, som dette svar ellers kunne have frembragt, "at hvis hun var det, ville hun finde, at halvdelen af hendes klienter hyldede denne gyldne regel. I den henseende mener de det alvorligt nok, hvor lidt alvor der end ellers er i verden, og skyder bagefter skylden på os. Vi i vort fag er, når alt kommer til alt, ikke stort andet end spejle, mr. Alfred; men vi bliver i reglen spurgt til råds af forbitrede og trættekære mennesker, som sjældent har deres søndagsansigter på. Det er derfor lidt hårdt at bebrejde os, at vi afspejler ubehagelige ansigter. Jeg tror at tale i eget & Craggs navn?"

"Ubetinget," sagde Craggs.

"Hvis mr. Britain nu vil tjene os med en dråbe blæk," sagde Snitchey, idet han igen kom tilbage til papirerne, "vil vi underskrive, forsegle og overlevere dokumenterne snarest muligt, for at diligencen ikke skal køre forbi, inden vi får tid til at sunde os."

Efter Britains ydre at dømme var der al sandsynlighed for, at diligencen ville køre forbi, førend han fik tid til at sunde sig; for han stod aldeles åndsfraværende og vejede i tankerne doktoren imod sagførerne, sagførerne imod doktoren og deres klienter mod dem begge. Samtidig gjorde han svage forsøg på at tillempe fingerbøllet og rivejernet, som havde givet hans tanker en helt ny retning, efter alle mulige filosofiske systemer, og,

kort sagt, plagede sig selv lige så meget, som hans store navnebroder har plaget sig med teorier og skoler. Clemency, der var hans gode ånd, skønt han havde meget ringe tanker om hendes forstand, fordi hun sjældent brød sit hoved med dybsindige betragtninger, men altid var på pletten og altid gjorde det rette i rette øjeblik, fik i en fart skaffet blækket til veje. Hun gjorde ham endvidere den tjeneste at bringe ham til sig selv igen ved hjælp af sine albuer. Hun ringede nemlig med disse blide vækkeapparater således for hans øren i en mere bogstavelig betydning end sædvanlig, at han snart blev fuldkommen vågen og munter.

Hvorledes han nærede en dunkel frygt for, at han ikke kunne sætte sit navn under et dokument, som han ikke selv havde skrevet, uden på en eller anden måde at rode sig ind i noget og fraskrive sig ubestemte og uhyre pengesummer – en anskuelse, som ikke er ualmindelig hos folk af hans klasse, for hvem brugen af pen og blæk er en hel begivenhed – og hvorledes han, tvunget af doktoren, nærmede sig dokumenterne under protest, og endelig ville se dem igennem, før han skrev under – den gnidrede håndskrift, ikke at tale om sproget, var det samme som kinesisk for ham – og vendte dem for at se, at der intet svigagtigt var under dem, og hvorledes han, efter at have underskrevet, blev så fortvivlet, som om han havde afhændet sin formue og sine rettigheder – alt det har jeg ikke tid til at fortælle. Lige så lidt får jeg tid til nærmere at beskrive, hvorledes den blå taske, der indeholdt hans underskrift, bagefter havde en mystisk interesse for ham, så at han ikke kunne løsrive sig fra den; hvorledes Clemency Newcome med en krampagtig latter ved forestillingen om sin egen vigtighed

og værdighed rugede som en flakt ørn over hele bordet med begge sine albuer og støttede sit hoved på sin venstre arm som en indledning til dannelsen af nogle kabbalistiske skrifttegn, der udkrævede en hel del blæk, og hvoraf hun samtidig dannede genparter i luften med sin tunge, og hvorledes hun efter først at have smagt blæk, blev så tørstig derefter, som tigre skal være det efter en anden slags væske, og ville underskrive alt og sætte sit navn på alle mulige steder. For at fatte mig i korthed: Doktoren blev løst fra sit værgemål og ethvert dermed forbundet ansvar, og Alfred overtog selv det hele og stod nu rede til at drage ud i verden på sine egne ben.

"Løb hen til porten, Britain," sagde doktoren, "og pas på diligencen. Tiden iler, Alfred!"

"Javel, javel," svarede den unge mand hurtigt. "Et øjeblik, kære Grace! Marion – så ung og skøn, så indtagende og så beundret, dyrebar for mit hjerte, som intet andet i livet er det – husk på! Jeg betror Marion til dig!"

"Jeg har altid betragtet det som en hellig pligt at våge over hende, Alfred, og nu er det en dobbelt pligt. Jeg skal troligt opfylde mit hverv, det kan du stole på."

"Det tror jeg, Grace, det ved jeg. Hvem kunne vel tvivle derom, når man ser dit ansigt, Grace, og hører din ærlige stemme? Gode Grace, havde jeg din selvbeherskelse og dit rolige sind, med hvilket kækt mod ville jeg ikke forlade dette sted i dag!"

"Ville du?" svarede hun med et stille smil.

"Og dog, Grace – hvorfor ikke 'søster' – det synes at falde mig så naturligt."

"Så sig det!" sagde hun hurtigt. "Det glæder mig at høre det; kald mig ikke andet."

"Og dog – søster altså," sagde Alfred, "vil dine fortræffelige egenskaber, din trofasthed og besindighed være os til mere gavn her, hvor de vil gøre os begge lykkeligere og bedre. Jeg ville ikke tage Dem bort med mig til støtte for mig selv, om jeg også kunne!"

"Diligencen er oppe på bakken!" råbte Britain.

"Tiden iler, Alfred," sagde doktoren.

Marion havde stået afsides med øjnene fæstet på jorden; men nu førte hendes unge kæreste hende ømt hen til hendes søster og lagde hende i dennes arme.

"Jeg har sagt Grace, kære Marion," sagde han, "at jeg efterlader dig i hendes varetægt som mit dyrebare afskedspant. Og når jeg kommer tilbage og kræver dig, min elskede; når vi er blevet mand og kone, og livet ligger lyst og strålende for os, skal det være en af vore største glæder at tænke på, hvorledes vi kan gøre Grace lykkelig; hvorledes vi kan foregribe hendes ønsker; hvorledes vi kan vise hende vor taknemmelighed og kærlighed; hvorledes vi kan tilbagebetale hende noget af den store gæld, hvori vi står til hende."

Den yngre søsters ene hånd lå i hans, den anden hvilede om hendes søsters hals. Hun så ind i denne søsters rolige, rene og glade øjne med et blik, hvori kærlighed, beundring, sorg, forundring, ja næsten ærefrygt var blandet. Hun så ind i denne søsters ansigt, som om det havde været en lysets engels. Roligt, rent og glad så det tilbage på hende og hendes trolovede.

"Og når den tid kommer, som den engang må komme," sagde Alfred – "det undrer mig, at den endnu ikke er kommet; men

Grace ved det bedst, for Grace har altid ret – da hun vil trænge til en ven, for hvem hun kan åbne hele sit hjerte, og som for hende kan være noget af det, hun har været for os, hvor trofaste vil vi da ikke vise os imod hende, Marion, og hvilken fryd ville det da ikke være for os at vide, at hun, vor kære, gode søster, elsker og genelsker således, som vi ønsker det!"

Stadig så den yngre søster ind i hendes øjne og vendte sig ikke – ikke engang imod ham. Og stadig så de oprigtige øjne tilbage på hende selv og hendes trolovede – rolige, rene og glade.

"Og når alt dette er forbi, og vi er blevet gamle og bor tæt ved hinanden – for det må vi – og taler om gamle tider," sagde Alfred, "så skal den tid, vi nu har levet sammen, høre til vore kæreste minder, og især denne dag; og når vi fortæller hinanden, hvad vi tænkte og følte, håbede og frygtede ved afskeden, og hvorledes vi ikke kunne tåle at sige farvel –"

"Nu kommer diligencen gennem skoven!" råbte Britain.

"Ja! Jeg er færdig – og hvorledes vi, trods alt, atter blev lykkeligt forenet, vil vi gøre denne dag til den gladeste dag i hele året og højtideligholde den som en tredobbelt fødselsdag. Ikke sandt, min kære pige?"

"Jo!" afbrød den ældre søster ham ivrigt og med et strålende smil. "Jo! Men tøv nu ikke længere, Alfred. Der er ingen tid at spilde; sig farvel til Marion, og himlen være med dig!"

Han trykkede den yngre søster til sit hjerte; men da han havde sluppet hende af sin favn, klyngede hun sig igen til sin søster, og atter søgte hendes øjne med det samme blandede udtryk søsterens rolige, rene og glade blik.

"Farvel, min dreng!" sagde lægen. "At tale om en alvorlig brevveksling eller alvorlige følelser, forpligtelser og så videre i sådan en – ha, ha, ha! – du ved, hvad jeg mener – det ville jo naturligvis være det rene vås. Alt, hvad jeg kan sige, er, at hvis du og Marion skulle vedblive at nære de samme tåbelige tanker, skal jeg ikke have noget imod engang i tiden at få dig til svigersøn."

"Over broen!" råbte Britain.

"Lad den komme!" sagde Alfred og knugede kraftigt doktorens hånd. "Tænk en gang imellem på mig, min gamle ven og formynder, så alvorligt som De kan. Farvel, mr. Snitchey! Farvel, mr. Craggs!"

"Nu kommer den ned ad vejen!" råbte Britain.

"Clemency Newcome – et kys for gammelt bekendtskabs skyld – Deres hånd, Britain – Marion, min elskede skat, lev vel! Glem ikke, søster Grace!"

Den stille, huslige skikkelse og det rene, skønne ansigt vendte sig til svar om imod ham, men Marion blev stående uden at forandre en mine. Diligencen holdt uden for porten. Man fik travlt med rejsetøjet. Diligencen kørte bort. Marion rørte sig ikke af stedet.

"Han svinger med hatten til dig, søster," sagde Grace. "Din tilkommende mand, min skat. Se!"

Den yngre søster løftede hovedet i vejret og drejede det et øjeblik, men idet hun derpå igen vendte det om og for første gang helt mødte hine rolige øjne, faldt hun hende hulkende om halsen.

"Gud velsigne dig Grace! Men jeg kan ikke udholde at se det, Grace! Det knuser mit hjerte."

Anden del

Snitchey og Craggs havde et lunt lille kontor på den gamle valplads, hvor de drev en lun lille forretning og leverede en mængde små, hidsige bataljer for en mængde stridende parter. Skønt det næppe kunne siges om dem, at de opererede som et flyvende korps – for sandt at sige gik de i almindelighed i sneglegang – kom firmaets andel i dem dog for så vidt ind under dette begreb, som det snart affyrede et skud mod hin sagfører, snart rettede et hug mod hin sagvolder, snart gjorde et drabeligt anfald på en under kanslerretten inddraget formue og snart havde en let skærmydsel med et uregulært korps af små debitorer, ganske som det kunne falde sig, og eftersom fjenden tilfældigvis viste sig. Statstidende spillede en vigtig rolle ved nogle af deres felttog, ligeså godt som ved andre mere navnkundige felttog, men om de fleste af de slag, hvori de lagde deres feltherredygtighed for dagen, sagde bagefter de kæmpende, at de på grund af den mængde røg, hvoraf de havde været omgivet, havde haft stor møje med at få kig på hinanden eller rigtig at få klaring på, hvad det hele drejede sig om.

Kontoret lå meget bekvemt med en åben dør neden for to glatte trappetrin på torvepladsen, så at enhver forbitret landmand, der havde lyst til at komme i fedtefadet, straks kunne få sin lyst styret. Deres særlige råd- og konsultationsstue var et gammelt bagværelse ovenpå, med et lavt, mørkt loft, der syntes at rynke panden og grunde dybsindigt over indviklede retsspørgsmål. Det var udstyret med nogle højryggede,

læderbetrukne stole, beslået med store stirrende messingsøm, hvoraf der hist og her var faldet et par stykker af, eller måske var de pillet ud af befippede klienters famlende pege- og tommelfingre. Endvidere indeholdt det et kobberstik i ramme af en berømt dommer, i hvis frygtelige paryk der ikke var en lok, som ikke havde fået hårene til at rejse sig på et menneskes hoved. Store bunker dokumenter fyldte de støvede skabe, hylder og borde, og langs med panelet stod der rækker af brand- og dirkefri kasser med forskellige navne udenpå. Ved et grusomt trylleri blev de bekymrede klienter tvunget til at læse navnene forlæns og baglæns og gøre anagrammer af dem, mens de sad og syntes at høre på Snitchey & Craggs, uden at forstå et eneste ord af, hvad de sagde.

Snitchey & Craggs havde såvel i deres privatliv som i deres forretningsliv hver sin kompagnon. Snitchey & Craggs var de bedste venner af verden og havde fuldkommen tillid til hinanden; men ifølge en i livet ikke ualmindelig tilskikkelse var mrs. Snitchey af princip mistroisk over for mr. Craggs, og mrs. Craggs var af princip mistroisk over for mr. Snitchey. "Du med dine Snitchey'er," kunne den sidstnævnte dame undertiden sige til mr. Craggs, idet hun brugte dette fingerede flertal, ligesom om det var et par benklæder, hun kimsede ad, eller en anden genstand, der intet ental har; "jeg for min part indser ikke, hvad du vil med dine Snitchey'er. Du stoler alt for meget på dine Snitchey'er, det er nu *min* mening, og jeg vil håbe, at du aldrig må komme til at sande mine ord." På samme måde kunne mrs. Snitchey sige til sin mand om Craggs, "at hvis han nogen sinde blev ført på glatis af noget menneske, var det af denne mand, og at hvis noget jordisk væsen havde en ræv bag øret, var det

Craggs." Ikke des mindre var de dog allesammen gode venner, og mrs. Snitchey og mrs. Craggs havde sluttet et nøje forbund med hinanden mod "kontoret", som de begge betragtede som et slags Rolf Blåskægs kammer og en fælles fjende, fuld af farlige anslag – så meget farligere, fordi de ikke kendte dem.

I dette kontor samlede Snitchey & Craggs ikke des mindre honning til deres kuber. Her kunne de undertiden, når aftenen var smuk, stå ved vinduet i deres rådsstue, der vendte ud til den gamle valplads, og undre sig over – men det var i almindelighed i retsterminen, når mange forretninger havde gjort dem følsomme – at menneskene kunne være så tåbelige ikke altid at holde fred og gå stille og roligt i rette med hinanden. Her skred dage, uger, måneder og år hen over dem, mens det lidt efter lidt aftagende antal messingsøm, de læderbetrukne stole og de voksende stabler af dokumenter på bordene tjente dem som almanak.

I henved tre år havde disse dokumenter fået lov til at hobe sig op siden frokosten i abildgården, da de en aften sad og rådslog med hinanden – ikke alene, men i selskab med en ung mand på tredive år eller så omtrent, skødesløs i sin påklædning og noget mager i ansigtet, men velskabt, velklædt og i det hele taget en køn fyr. Han sad i dybe tanker i stadslænestolen, med den ene hånd inde på sit bryst og den anden i sit pjuskede hår. D'hrr. Snitchey & Craggs sad lige over for hinanden ved en pult tæt ved ham. En af de brandfri kasser stod uden hængelås og åbnet på pulten; en del af dens indhold lå udbredt på bordet, og resten var netop i færd med at gå gennem hænderne på mr. Snitchey, der holdt dokumenterne op for lyset et for et, så på hvert papir for sig, idet han tog det frem, rystede på hovedet og

rakte det til mr. Craggs, der ligeledes løb det igennem, rystede på hovedet og lagde det fra sig. Undertiden standsede de og så, mens de i forening rystede på hovedet, hen til deres åndsfraværende klient. Da navnet på kassen var Michael Warden, kan man af disse præmisser uddrage den slutning, at både navnet og kassen var hans, og at det stod sig dårligt med Michael Wardens sager.

"Det er det hele," sagde mr. Snitchey, idet han tog det sidste dokument frem. "Der er virkelig ingen anden udvej."

"Det er alt sammen tabt, forbrugt, ødelagt, pantsat, lånt ud og solgt, hvad?" sagde klienten og så op.

"Alt sammen," svarede mr. Snitchey.

"Der er intet andet at gøre, siger De?"

"Ikke noget som helst andet."

Klienten bed på sine negle og grublede atter.

"Og jeg er ikke engang personlig sikker i England. – De er endnu stadig af samme mening?"

"Intet steds i det forenede kongerige Storbritannien og Irland," svarede mr. Snitchey.

"En forloren søn altså, uden nogen fader at vende tilbage til, ingen svin at vogte og ingen mask, han kan dele med dem? Hvad?" vedblev klienten, idet han vuggede det ene ben over det andet og ransagede gulvet med sine øjne.

Mr. Snitchey hostede, som om han ville frabede sig, at man påduttede ham nogen andel i en billedlig forklaring af et juridisk spørgsmål. Mr. Craggs hostede ligeledes, som om han ville tilkendegive, at det var firmaets officielle opfattelse af sagen.

"Ødelagt i en alder af tredive år!" sagde klienten. "Hm!"

"Ikke ødelagt. Mr. Warden," svarede mr. Snitchey. "Så slemt er det heller ikke. De er godt på vej dertil, må jeg tilstå, men ødelagt er De ikke. En smule administreren –"

"En smule Fanden," sagde klienten.

"Mr. Craggs, vil De ikke tjene mig med en pris tobak?" sagde mr. Snitchey. "Tak skal De have."

Mens den urokkelige sagfører førte prisen op til sin næse med tilsyneladende velbehag og var fuldstændig optaget af dette forehavende, begyndte klienten lidt efter lidt at smile og sagde, idet han så i vejret:

"De taler om at administrere. Hvor længe skulle en sådan administration vel vare?"

"Hvor længe administrationen skulle vare?" gentog Snitchey, idet han børstede tobakken af sine fingre og gjorde en langsom beregning i hovedet. "Af deres forgældede bo. I gode hænder? S. & C's. f.eks.? Seks eller syv år."

"Det vil sige at sulte i seks eller syv år," sagde klienten med en ærgerlig latter og gjorde en utålmodig bevægelse.

"At sulte i seks eller syv år, mr. Warden," sagde mr. Snitchey, "ville unægtelig være noget aldeles uhørt. De kunne fortjene Dem en ny formue ved at vise Dem selv frem så længe. Vi tror ikke, at De ville kunne gøre det – jeg taler i eget & Craggs' navn – og råder Dem følgelig ikke til det."

"Hvad råder De mig da til?"

"Som sagt til administration," gentog Snitchey. "Nogle få års administration af mig & Craggs ville bringe Deres sager i orden. Men for at vi skulle kunne indgå forlig og De selv overholde det, måtte De rejse bort og opholde Dem udenlands.

Hvad sultekuren angår, antager jeg nok, vi kunne sikre Dem nogle hundrede pund om året til at sulte af, selv i begyndelsen."

"Hundrede!" sagde klienten. "Og jeg, som har brugt tusinder?"

"Det," svarede mr. Snitchey, idet han igen langsomt lagde papirerne ned i jernkassen, "er der ingen tvivl om. Ingen tvivl – om," gentog han ved sig selv, idet han tankefuldt fortsatte sit arbejde.

Sagføreren kendte sandsynligvis sin mand; i hvert tilfælde havde hans tørre, overlegne, pudsige væsen en fordelagtig indflydelse på klientens mørke stemning og gjorde ham friere og mindre tilbageholdende. Eller måske også klienten kendte sin mand og havde aflokket ham den modtagne opmuntring for at give en plan, han nu ville åbenbare, mere skin af berettigelse. Idet han langsomt hævede sit hoved, sad han og så på sin ubevægelige rådgiver med et smil og brast med et i latter.

"Når alt kommer til alt, min jernfaste ven," sagde han, "så –" mr. Snitchey pegede på sin kompagnon. "jeg & undskyld mig – Craggs."

"Jeg beder mr. Craggs om forladelse," sagde klienten. "Når alt kommer til alt, mine jernfaste venner," her bøjede han sig forover på stolen og dæmpede sin stemme lidt, "så ved De endnu ikke halvt, hvor ødelagt jeg er."

Mr. Snitchey holdt sit vejr og stirrede på ham. Mr. Craggs stirrede ligeledes.

"Jeg er ikke alene i gæld op over begge øren," sagde klienten, "men også –"

"Dog vel ikke forelsket?" udbrød Snitchey.

"Jo," svarede klienten – han lagde sig tilbage i stolen med hænderne i lommen – "forelsket op over begge øren."

"Og det er ikke i en millionærs datter," sagde Snitchey.

"Ikke i en millionærs datter."

"Hun er måske ikke engang rig?"

"Ikke engang rig, det jeg ved af – undtagen på skønhed og dyder."

"Men dog en ugift dame, vil jeg håbe?" sagde mr. Snitchey med stærk betoning.

"Ja, naturligvis."

"Det er vel aldrig en af doktor Jeddlers døtre?" sagde Snitchey, idet han pludselig støttede sine albuer på sine knæ og stak sit ansigt i det mindste en alen frem.

"Jo!" sagde klienten.

"Vel aldrig hans yngste datter?" sagde Snitchey.

"Jo!" svarede klienten.

"Mr. Craggs," sagde Snitchey, i høj grad lettet, "vil De tjene mig med nok en pris tobak? Tak skal De have. Det glæder mig at kunne sige, at det intet har at betyde, mr. Warden; hun er forlovet, hun er forsørget. Min kompagnon kan bekræfte mine ord. Vi ved det for bestemt."

"Vi ved det for bestemt," gentog Craggs.

"Det gør jeg måske med," svarede klienten roligt. "Hvad har det at sige? Er De verdensmænd og har aldrig hørt, at en kvinde kan skifte sind?"

"Der er ganske vist blevet anlagt søgsmål for brud på ægteskabsløfte," sagde mr. Snitchey, "både mod jomfruer og enker, men i de fleste retssager af denne art –"

"Retssager!" afbrød klienten ham utålmodigt. "Tal ikke om retssager. Der foreligger en almindelig hjemmel, som findes i et langt større bind, end nogen af Deres juridiske håndbøger. Og desuden, tror De, at jeg har opholdt mig i seks uger i doktorens hus for ingenting?"

"Nu skal jeg sige Dem, hvad jeg tror," bemærkede mr. Snitchey med en alvorlig mine til sin kompagnon, "når mr. Warden taler på den måde, er jeg næsten bange for, at hvor ofte hans heste end har bragt ham i forlegenhed, og hvor dyrt han end har måttet betale derfor, som ingen ved bedre, end han selv og De og jeg – så kunne det let hændes, at de aldrig har spillet ham et værre puds, end den gang en af dem lod ham ligge ved doktorens havemur med tre brækkede ribben, et knækket kraveben og Vorherre må vide hvor mange rifter og skrammer. Vi tænkte ikke den gang videre over sagen, eftersom vi vidste, at han havde det godt under doktorens tag og hænder, men nu ser det slemt ud. Og meget slemt oven i købet. Doktor Jeddler – vor klient, mr. Craggs."

"Og mr. Alfred Heathfield, som også er en slags klient, mr. Snitchey," sagde Craggs.

"Og mr. Michael Warden, som også er en slags klient," sagde den uforbederlige unge mand, "og det tilmed ikke nogen dårlig klient, eftersom han i en halv snes år har spillet op som en gal mand. Men nu har mr. Warden løbet hornene af sig – de ligger der i kassen – og besluttet at gøre bod og bedring og blive fornuftig. Til bevis derpå agter mr. Warden, hvis han kan, at gifte sig med doktorens yndige datter Marion og føre hende bort med sig."

"Nej, ved De hvad mr. Craggs," begyndte Snitchey.

"Ved De hvad, mr. Snitchey og mr. Craggs," afbrød klienten ham; "De kender Deres pligter mod Deres klienter og ved sikkert meget godt, at de ikke pålægger Dem at blande Dem i en ganske almindelig kærlighedshistorie, som jeg er nødt til at betro Dem. Jeg har ikke i sinde at bortføre den unge dame uden hendes samtykke. Der er intet ulovligt deri. Jeg har aldrig været mr. Heathfields ven. Jeg begår intet tillidsbrud mod ham. Jeg elsker den samme, som han elsker, og agter, hvis jeg kan, at vinde den, som han også gerne ville vinde."

"Det vil blive ham umuligt, mr. Craggs," sagde Snitchey, øjensynlig urolig og befippet. "Aldeles umuligt. Hun tilbeder mr. Alfred."

"Gør hun?" spurgte klienten.

"Hun tilbeder ham, mr. Craggs," forsikrede Snitchey.

"Jeg opholdt mig ikke for nogle måneder siden i seks uger for ingenting i doktorens hus, og jeg fik snart mine tvivl derom," bemærkede klienten. "Hun ville have tilbedt ham, hvis det havde stået til hendes søster; men jeg iagttog dem. Marion undgik at nævne hans navn, undgik dette emne – den mindste hentydning dertil var hende åbenbart pinlig."

"Hvorfor skulle hun gøre det, mr. Craggs? Hvorfor skulle hun gøre det, mr. Warden?" spurgte mr. Snitchey.

"Jeg ved ikke, hvorfor hun skulle gøre det, skønt der kunne være mange rimelige grunde derfor," sagde klienten og smilede over den opmærksomhed og forlegenhed, der lyste ud af mr. Snitcheys øjne, og den forsigtige måde, hvorpå han holdt samtalen i gang og søgte at skaffe sig oplysning om sagen, "jeg ved kun, hun gør det. Hun var meget ung, da forlovelsen kom i stand – om det kan kaldes en forlovelse, er jeg ikke engang

rigtig vis på – og har måske fortrudt det. Måske har hun – det lyder indbildsk at sige det, men jeg mener det på ære ikke således – forelsket sig i mig, ligesom jeg har forelsket mig i hende."

"Nej, hør, mr. Alfred er jo hendes gamle legekammerat, husker De nok, mr. Craggs," sagde Snitchey med en forlegen latter, "han har jo kendt hende næsten fra hun lå i vuggen."

"Dette gør det så meget mere sandsynligt, at hun kan være blevet ked af ham," vedblev klienten roligt, "og ikke er utilbøjelig til at ombytte ham med en ny tilbeder, der fremstiller sig – eller fremstilles af sin hest – under romantiske forhold; der har det – i en landsbypiges øjne – ikke ufordelagtige ry på sig, at han har levet lystigt og letsindigt, uden at have fortrædiget nogen i nogen synderlig grad, og med hensyn til ungdom, udseende og så videre – dette lyder måske atter indbildsk, men jeg mener det på ære ikke således – måske nok tør måle sig med mr. Alfred."

Denne sidste påstand lod sig unægtelig ikke modsige. Mr. Snitchey skottede til ham og måtte selv indrømme det. Til trods for den letsindighed, der røbede sig i hans væsen, var der udbredt en naturlig ynde og elskværdighed over ham, som syntes at antyde, at hans kønne ansigt og velbyggede skikkelse kunne tage sig endnu mere ud til deres fordel, hvis han selv ville, og at han, når han først var vakt og blevet alvorlig – men han havde endnu aldrig været alvorlig – ville være fuld af ild og energi. "En farlig slags galning," tænkte den kløgtige sagfører, "der synes at fange den gnist, han mangler, af en ung dames øjne."

"Hør nu, Snitchey," vedblev han, idet han rejste sig og tog ham i knaphullet, "og Craggs," tilføjede han, idet han ligeledes tog ham i knaphullet og stillede én kompagnon på hver side af sig, for at ingen af dem skulle undgå ham, "jeg forlanger ikke noget råd af Dem. I en sag som denne, hvori det ikke sømmer sig for alvorlige mænd som De at blande sig og tage parti for nogen af siderne, er De berettiget til at holde Dem fuldstændig neutrale. Jeg vil ganske kort med en halv snes ord sætte Dem ind i min stilling og plan og derpå overlade til Dem at gøre Deres bedste for mig, hvad mine pengesager angår. Hvis jeg nemlig løber bort med doktorens smukke datter – hvilket jeg håber at gøre, ligesom jeg håber at blive et andet menneske under hendes forædlende indflydelse – vil det i øjeblikket være kostbarere end at løbe bort alene. Men det skal jeg altsammen snart indhente ved en forandret levemåde."

"Det er vist bedst ikke at høre derpå, mr. Craggs?" sagde Snitchey og så forbi klienten hen til ham.

"Det mener jeg med," sagde Craggs. Begge spidsede øren.

"De behøver heller ikke at høre derpå," svarede deres klient, "men jeg vil dog omtale det. Jeg har ikke i sinde at forlange doktorens samtykke, da han ikke vil give mig det. Men derfor agter jeg ikke at krænke og fortrædige doktoren, fordi jeg – bortset fra, at han selv siger, at man ikke skal gøre væsen af sådanne småting – håber at frelse hans barn, min Marion, fra hvad jeg ser – jeg ved – hun frygter og betragter med gru – nemlig hendes tidligere forlovedes tilbagekomst. For det er så vist som noget, at hun gruer for hans tilbagekomst. For så vidt sker der ikke nogen uret. Jeg forfølges og plages for tiden således her, at jeg fører et liv som en flyvefisk, sniger mig om i

mørket, er udelukket fra mit eget hus og ikke tør betræde min egen grund. Men dette hus og denne grund og adskillige tønder land til vil engang i tiden, som De selv ved, og som De selv siger, igen komme i min besiddelse, og Marion vil, sandsynligvis – efter hvad De, som aldrig er sangvinske, selv har sagt – om ti år være rigere som min hustru, end hvis hun blev gift med Alfred Heathfield, hvis tilbagekomst hun frygter – glem ikke det – og som ikke – lige så lidt som nogen anden – kan elske hende højere, end jeg gør. Endnu er der ingen, der lider uret. Det er en ærlig sag fra først til sidst. Jeg har lige så godt ret som han, hvis hun bestemmer sig til fordel for mig, og hun alene skal afgøre, hvem der skal gå af med sejren. Nu har De vel ikke lyst til at høre mere, og jeg vil heller ikke sige Dem mere. Nu kender De min plan og ved, hvad jeg behøver. Hvornår må jeg rejse herfra?"

"Om otte dage," svarede Snitchey. "Mr. Craggs?"

"Jeg vil snarere sige: Lidt før," svarede Craggs.

"Om en måned," sagde klienten, efter opmærksomt at have iagttaget de to ansigter. "Om en måned fra i dag at regne. I dag er det torsdag. Hvad enten jeg vinder eller taber, i dag fire uger rejser jeg."

"Det er en alt for lang opsættelse," sagde Snitchey, "meget for lang. Dog, lad så være. Jeg troede, at han ville betinge sig tre måneder," mumlede han ved sig selv. "Går de nu? God nat!"

"God nat!" svarede klienten, idet han vekslede håndtryk med firmaet. "De vil endnu opleve at se mig gøre god brug af min rigdom. Fra nu af er Marion min skæbnes stjerne!"

"Tag dem i agt for trappen," svarede Snitchey, "for der skinner hun ikke. God nat!"

"God nat!"

De stod begge på det øverste af trappen med et par lys og lyste ham ned, og da han var gået, blev de stående og så på hinanden.

"Hvad mener De om alt dette, mr. Craggs?" sagde Snitchey.

Mr. Craggs rystede på hovedet.

"Jeg husker nok, at vi begge den dag, da den kvittering blev udfærdiget, var af den mening, at der var noget påfaldende ved den måde, hvorpå de to unge mennesker tog afsked med hinanden," sagde Snitchey.

"Javel," sagde mr. Craggs.

"Han er måske helt på vildspor," vedblev mr. Snitchey, idet han lukkede den brandfri kasse og satte den til side, "eller hvis han ikke er det, så er en smule ustadighed og troløshed da heller intet mirakel. Og dog har jeg altid troet, at man kunne stole fuldt og fast på det smukke ansigt. Jeg mente," sagde han, idet han tog sin overfrakke og sine handsker på og slukkede det ene lys, "jeg mente endog at have bemærket, at hendes karakter var blevet stærkere og bestemtere i den sidste tid – at den var kommet til at ligne søsterens mere."

"Mrs. Craggs var af samme mening," svarede Craggs.

"Jeg ville virkelig i aften," bemærkede mr. Snitchey, der var en godmodig mand, "give lidt til for at kunne tro, at mr. Warden gjorde regning uden vært. Men så letsindig, uberegnelig og ustadig han end er, kender han dog noget til verden og menneskene. Dette er heller ikke mere, end man kan forlange, da han dyrt nok har betalt den smule erfaring, han har. Jeg kan derfor ikke rigtig tro det. Det er bedst, at vi ikke blander os deri; vi kan ikke gøre andet, mr. Craggs, end holde os rolige."

"Slet ikke andet," svarede Craggs.

"Vor ven doktoren taler stadig om livets kamp," sagde Snitchey og rystede på hovedet. "Jeg vil håbe, at han ikke alt for snart må få sit banesår. Har De Deres hat, mr. Craggs? Nu slukker jeg lyset."

Da mr. Craggs gav et bekræftende svar, lod mr. Snitchey gerningen følge på ordet, hvorpå de famlede sig ud af rådsstuen, der nu var lige så dunkel som selve denne sag eller lovkyndigheden overhovedet.

Jeg fører nu læseren hen i et roligt lille studerekammer, hvor søstrene og den raske gamle doktor samme aften sad ved en hyggelig kaminild. Grace syede, og Marion læste højt af en bog, hun havde foran sig. Doktoren lænede sig i slåbrok og tøfler og med fødderne udstrakt på det varme kamintæppe tilbage i sin stol, idet han hørte på oplæsningen og så på sine døtre. De var nok værd at se på. To skønnere ansigter havde aldrig udbredt lys og lykke i noget hjem. Forskellen imellem dem var til dels blevet udjævnet i de tre forløbne år, og den samme alvorlige natur, som hendes egen moderløse ungdom for længst havde modnet hos den ældre søster, havde nu også sat sit præg på den yngres rene pande, lyste ud af hendes øjne og klang i hendes stemme. Men hun syntes dog endnu stadig at være den yndigste og svageste af dem, syntes endnu stadig at støtte sit hoved til sin søsters bryst, sætte sin lid til hende og søge råd og bistand i hendes øjne, disse kærlige øjne, der var lige så rolige, rene og glade som fordum.

"Og mens hun var i sit eget hjem," læste Marion op af bogen, "hendes hjem, som disse minder gjorde så usigelig kært for hende, begyndte hun nu at indse, at den store prøvelsestime

snart måtte komme og ikke kunne udsættes længe. Oh hjem, vor trøster og ven, når andre falder fra, fra hvem skilsmissen ved hvert skridt mellem vuggen og graven –"

"Kæreste Marion!" sagde Grace.

"Men mit pus!" råbte doktoren. "Hvad er der i vejen?"

Hun trykkede den hånd, som hendes søster udstrakte imod hende, og læste videre, idet hendes stemme bævede og stammede, uagtet hun havde anstrengt sig for at beherske sig, da hun således blev afbrudt.

"Fra hvem skilsmissen ved hvert skridt mellem vuggen og graven altid er sørgelig. Oh hjem, der er så tro mod os og til gengæld så ofte bliver ringeagtet, vær barmhjertig mod dem, der vender sig bort fra dig, og forfølg ikke deres vildfarende fjed med alt for mange bebrejdelser! Lad ingen venlige blikke, ingen uforglemmelige smil lyse fra dit genfærds åsyn. Lad ingen stråle af kærlighed, blidhed, overbærenhed, hjertelighed skinne fra dit hvide hoved. Lad intet gammelt, kærligt ord eller tonefald optræde som anklager over for den, der har sveget dig, men hvis du kan se streng og barsk ud, da gør det, af medlidenhed med den angrende!"

"Læs ikke mere i aften, kære Marion," sagde Grace, for hun græd.

"Jeg kan heller ikke," svarede hun og lukkede bogen. "Alle ordene synes at flamme som ild."

Dette morede doktoren, og han lo, idet han klappede hende på hovedet.

"Hvad, overvældet af en roman?" sagde doktor Jeddler. "Tryk og papir! Nå, nå, det kommer for den sags skyld ud på et. Det er lige så fornuftigt at lægge en alvorlig betydning i tryk og papir

som i alt andet. Men tør dine øjne, barn, tør dine øjne. Jeg er vis på, at heltinden for længe siden er kommet hjem igen, og at det altsammen er blevet godt igen – og hvis ikke, så er et virkeligt hjem kun fire vægge og et roman-hjem kun klude og sværte. Hvad er der nu i vejen?"

"Det er kun mig, herre," sagde Clemency, som stak hovedet ind ad døren.

"Og hvad er der i vejen med dig?"

"Åh Gud velsigne Dem, der er ingenting med mig," svarede Clemency, og det var troligt nok, hvis man skulle dømme efter hendes indsæbede ansigt, der som sædvanlig strålede af en så inderlig tilfredshed, at hun blev helt indtagende, så grim som hun var.

Afskrabninger på albuerne plejer ganske vist ikke at blive henregnet til den slags personlige yndigheder, som kaldes skønhedspletter, men på vandringen gennem livet er det bedre at få armene gnavet på denne smalle sti end sindet, og Clemencys sind var så sundt og karskt som nogen skønheds i hele landet.

"Der er ingenting på færde med mig," sagde Clemency, idet hun trådte ind; "men – kom lidt nærmere, herre."

Noget forbavset gjorde doktoren dette.

"De sagde jo, at jeg ikke måtte give Dem det, så at de så det."

De mærkværdige øjne, hun satte op, da hun sagde dette, i forbindelse med den påfaldende henrykkelse eller kælenskab, der gennemtrængte hendes albuer, som om hun var i færd med at omfavne sig selv, kunne let have fået en, der ikke kendte familien, til at tro, at "det" efter den gunstige fortolkning betød et ærbart kys. Doktoren syntes virkelig også et øjeblik at blive

urolig, men genvandt snart sin fatning, da Clemency langt om længe kom frem med et brev fra posthuset, efter at have gennemsøgt begge sine lommer, idet hun først begyndte med den rigtige, derpå gik over til den gale og så igen vendte tilbage til den rigtige.

"Britain red der forbi i et ærinde," sagde hun fnisende, idet hun rakte ham brevet, "og da han så posten komme, ventede han på det. Der står A. H. i hjørnet. Jeg tør vædde på, at mr. Alfred er på hjemrejsen. Vi får bryllup her i huset; der lå to teskeer på min underkop i morges. Åh Gud, hvor han åbner det langsomt!"

Alt dette sagde hun i en enetale, mens hun i sin utålmodighed efter at høre nyheden lidt efter lidt hævede sig højere og højere op på tåspidserne og gjorde en proptrækker af sit forklæde og en flaske af sin mund. Men da hendes spænding til sidst havde nået sit højeste, og hun så, at doktoren stadig var optaget af at læse brevet, lod hun sig igen falde plat ned på sine fodsåler og kastede i stum fortvivlelse og ude af stand til at udholde det længere, forklædet som et slør over sit hoved.

"Hør, børn!" udbrød doktoren, "jeg kan ikke dy mig; jeg har aldrig i mit liv kunnet bevare en hemmelighed. Der er rigtignok ikke mange hemmeligheder, som fortjener at bevares i sådan en – nå, det kan være det samme. Alfred kommer snart hjem, kære børn."

"Snart!" udbrød Marion,

"Hvad, er romanen allerede glemt?" sagde doktoren og kneb hende i kinden. "Ja, jeg tænkte nok, at denne tidende skulle tørre dine tårer. Ja, 'lad det blive en overraskelse,' skriver han

her. Men jeg kan ikke lade det blive en overraskelse. Vi må tage imod ham med anstand."

"Snart!" gentog Marion.

"Ja, måske ikke, hvad din utålmodighed kalder snart," svarede doktoren, "men dog temmelig snart. Lad os se. I dag er det jo torsdag, er det ikke? Så lover han at være her i dag fire uger."

"I dag fire uger!" sagde Marion sagte.

"Det bliver en rigtig glad dag og en festdag for os," sagde hendes søster Grace med sin muntre stemme og ønskede hende til lykke med et kys. "Vi har længe nok set frem til den dag, kære søster, og nu er den endelig kommet."

Hun svarede med et smil, et sørgmodigt smil, men fuld af søsterlig kærlighed, og idet hun så sin søster i ansigtet og lyttede efter hendes stemmes stille musik, som udmalede glæden over denne tilbagekomst, glødede hendes eget ansigt af håb og glæde.

Og af noget mere, noget der skinnede stærkere og stærkere igennem alt det andet, og for hvilket jeg ikke har noget navn. Det var ikke jubel, triumf eller stolt begejstring, de ytrer sig ikke så roligt. Det var ikke kærlighed og taknemmelighed alene, skønt kærlighed og taknemmelighed havde del deri. Det udsprang ikke af nogen smudsig tanke; for smudsige tanker plejer ikke at opklare panden eller spille om læberne og sætte sjælen i bevægelse, så at den sitrer som et flimrende lys og bringer hele legemet til at bæve derved.

Trods sit filosofiske system – som han idelig modsagde og fornægtede i gerningen, hvad andre berømtere filosofer også har gjort – kunne doktor Jeddler ikke bare sig for at føle lige så megen interesse for sin forrige myndlings og lærlings

tilbagekomst, som om det havde været en alvorlig begivenhed. Han satte sig derfor atter i sin lænestol, strakte igen de betøflede fødder ud på kamintæppet, læste brevet mange gange igennem og talte endnu flere gange om det.

"Ak, der var en tid," sagde doktoren og så ind i ilden, "da han og du, Grace, plejede at trave om arm i arm i hans ferietid ligesom et par vandrende dukker! Kan du huske det?"

"Det husker jeg godt," svarede hun med sit indtagende smil og syede flittigt videre.

"Altså virkelig i dag fire uger!" sagde doktoren tankefuldt. "Det forekommer mig, som om det knap var et år siden. Og hvor var min lille Marion den gang?"

"Aldrig langt fra sin søster, hvor lille hun end var," svarede Marion muntert. "Grace var alt for mig lige fra den tid, da hun selv kun var et rent barn."

"Du har ret, pus, du har ret," sagde doktoren. "Hun var en sat og adstadig lille en, var Grace, en forstandig husholderske og et flittigt, stilfærdigt og venligt væsen, som allerede den gang bar over med vore luner, forekom vore ønsker og altid var rede i de tider til at glemme sine egne. Jeg har aldrig nogen sinde set dig være påståelig eller egensindig, min egen Grace, undtagen på et punkt."

"Så frygter jeg for, at jeg siden har forandret mig sørgeligt til det værre," sagde Grace smilende, stadig optaget af sit sytøj. "Hvad var det for et punkt, fader?"

"Det var naturligvis med hensyn til Alfred," svarede doktoren. "Intet var dig tilpas, hvis du ikke måtte hedde Alfreds kone, og derfor kaldte vi dig også således, og jeg tror, hvor underligt det end forekommer mig nu, at du syntes bedre derom, end om at

blive kaldt hertuginde, hvis vi kunne have skaffet dig denne titel."

"Virkelig?" sagde Grace roligt.

"Ja, kan du ikke huske det?"

"Det forekommer mig, som om jeg kan mindes noget derom," svarede hun, "men det er ikke meget; det er så længe siden." Og mens hun sad og syede, nynnede hun omkvædet på en gammel vise, som doktoren holdt af.

"Alfred vil snart få en rigtig kone," sagde hun, idet hun holdt op at nynne, "og det vil blive en sand glæde for os alle. Mit tre års værgemål er snart forbi, Marion, og det er faldet mig meget let. Når jeg giver dig tilbage til Alfred, vil jeg sige ham, at du hele tiden har elsket ham inderligt, og at han ikke en eneste gang har behøvet min bistand. Må jeg ikke nok sige ham det, kære søster?"

"Sig ham, kære Grace," svarede Marion, "at aldrig er et tillidshverv blevet røgtet så ædelt, så smukt og så trofast, og at jeg hele tiden for hver dag, der er gået, har elsket dig højere og højere, og nu elsker jeg dig så usigelig højt!"

"Nej," sagde hendes søster muntert og gengældte hendes omfavnelse, "det kan jeg virkelig ikke sige ham. Mine fortjenester vil vi overlade til Alfreds fantasi, og den vil sikkert vise sig rundhåndet nok, ligesom din egen, kære Marion."

Med disse ord tog hun atter fat på sit sytøj, som hun havde lagt fra sig et øjeblik, da hendes søster talte så varmt, og begyndte igen på den gamle vise, som doktoren så gerne hørte. Og mens doktoren endnu stadig hvilede i sin lænestol med sine betøflede fødder udstrakt på kamintæppet, lyttede han efter melodien, idet han slog takt på sit knæ med Alfreds brev og så

på sine to døtre og tænkte, at blandt de mange trivialiteter i denne trivielle verden, var disse trivialiteter dog ganske behagelige.

Efter at Clemency Newcome havde forrettet sit ærinde og tøvet inde i værelset, indtil hun var blevet delagtig i nyheden, var hun gået ned i køkkenet, hvor hendes medtjener, mr. Britain, sad og gjorde sig det mageligt efter aftensmåltidet. Han var omgivet af en så righoldig samling af blanke pottelåg, omhyggeligt skurede kasseroller, polerede bakker, skinnende kedler og andre på vægge og hylder ophængte og opstillede vidnesbyrd om hendes flid og vindskibelighed, at han sad ligesom midt i en spejlsal. Det var ganske vist ikke synderlig smigrende portrætter af ham, flertallet af disse spejle viste ham, og det var langtfra, at de stemt overens i deres fremstilling, idet nogle gav ham et langt, andre et meget bredt, nogle et tålelig smukt, andre et uhyre grimt ansigt, alt efter deres forskellige opfattelser, som var lige så afvigende med hensyn til en og samme genstand, som om det kunne have været lige så mange mennesker. Men alle var enige om, at der midt iblandt dem sad et individ i ro og mag, med en pibe i munden og et krus øl ved siden af sig, og som nikkede nedladende til Clemency, da hun tog plads ved det samme bord.

"Nå, Clemency," sagde Britain, "hvorledes har du det så og hvad nyt?"

Clemency fortalte ham nyheden, som han optog meget nådigt. Der var foregået en heldig forandring med Benjamin fra øverst til nederst. Han var blevet meget bredere, meget mere rødmosset, meget livligere og en langt fornøjeligere fyr. Det var,

ligesom om hans ansigt tidligere havde været knyttet i en knude, men nu var blevet løst og glattet ud.

"Der bliver sagtens nok et stykke arbejde for Snitchey og Craggs," bemærkede han og dampede langsomt af sin pibe. "Flere vitterlighedsunderskrifter måske for dig og mig, Clemency!"

"Gud!" svarede hans medtjenerske med sin yndlingsdrejning af sine yndlingslegemsdele.

"Jeg ville ønske, at det var mig, Britain."

"Hvad ville du ønske var dig?"

"Som skulle giftes," sagde Clemency.

Benjamin tog piben af munden og lo hjerteligt. "Ja, du ser også ud til det!" sagde han. "Stakkels Clem!" Clemency lo lige så hjerteligt som han og syntes at more sig lige så godt over dette indfald. "Ja," gentog hun, "jeg ser ud til det, gør jeg ikke?"

"Du bliver såmænd aldrig gift," sagde mr. Britain og stak atter piben i munden.

"Tror du virkelig, at jeg aldrig bliver gift?" spurgte Clemency for fuldt alvor.

Mr. Britain rystede på hovedet. "Ikke spor af udsigt!"

"Tænk engang!" sagde Clemency. "Nå! – ja, du har da vel sagtens i sinde at gifte dig med det første, Britain, ikke?"

Et så pludseligt spørgsmål om en så vigtig sag krævede overvejelse. Efter at have blæst en stor røgsky ud og betragtet den med hovedet snart på den ene, snart på den anden side, som om den var spørgsmålet selv, og han var i færd med at betragte det fra forskellige synspunkter, svarede mr. Britain, at han ikke var aldeles på det rene med sig selv derom, men – jo-o han troede nok, at det ville blive enden på det.

"Din kone ville ikke være blevet fuldt så lykkelig, som hun nu bliver, og ville ikke have fået en fuldt så omgængelig mand, som hun nu får," sagde Clemency, tankefuldt bredende sig over det halve bord og så på lyset, "hvis jeg – ikke fordi jeg har lagt an derpå, for det kom såmænd ganske tilfældigvis – hvis jeg ikke havde været; ville hun vel, Benjamin?"

"Det er sandt nok," svarede mr. Britain, som nu var nået til det stadium af velvære, hvor hvilen og piben smager en så godt, at man knapt gider åbne munden for at tale, selv om det er med en god ven, og ikke gider røre sig, men kun kan bekvemme sig til at vende øjnene om mod ham, og det endda så sindigt og langsomt som vel mulig. "Jeg er dig også meget taknemmelig derfor, Clem."

"Gud, hvor det er fornøjeligt at tænke sig!" sagde Clemency.

Idet hun i det samme på en gang fæstede sine tanker og sine øjne på lysetællen, og dennes lægende egenskaber som en salve pludselig randt hende i hu, smurte hun sin venstre albue ind med en rigelig dosis af dette middel.

"Ser du, jeg har i tidens løb anstillet en god mængde undersøgelser både af den ene og den anden slags," vedblev mr. Britain med en vismands dybsindighed, "for jeg har altid været meget videbegærlig af mig; og jeg har læst en masse bøger om tingenes retfærdighed og uretfærdighed i det hele taget; for jeg har selv oprindelig være knyttet til det litterære fag."

"Nej, har du virkelig?" udbrød den beundrende Clemency.

"Jo," sagde mr. Britain; "størstedelen af to år stod jeg skjult bag en boghandlers disk for at fare ud, hvis nogen stak et bind i lommen. Derefter blev jeg bydreng hos en modehandlerinde og blev brugt til at bringe lutter falsknerier omkring i voksdugs-

æsker, hvilket forbitrede mit sind og svækkede min tillid til den menneskelige natur. Derefter har jeg hørt en masse forelæsninger her i huset, som på ny har forbitret mit sind, og nu er det min mening, at som et sikkert og bekvemt middel mod denne bitterhed og en behagelig vejleder gennem livet kan intet sammenlignes med et rivejern."

Clemency ville netop udtale en mening, men han standsede hende ved at foregribe den.

"I forening," tilføjede han i en alvorlig tone, "med et fingerbøl."

"Javel. Gør med andre, ekscetera, ikke?" ytrede Clemency, idet hun i sin glæde over denne tilståelse nok så fornøjet lagde armene over kors og klappede sig på albuerne. "Så kort, ikke sandt?"

"Jeg er ikke ganske vis på," sagde mr. Britain, "om det er, hvad man ville kalde god filosofi. Det har jeg en vis tvivl om; men der er hold i det, og det forskåner en for en hel del kævl, og det er ikke altid tilfældet med den rene og uforfalskede vare."

"Se bare, hvorledes du selv engang plejede at tage på vej," sagde Clemency.

"Ja vel!" sagde Britain. "Men det mærkeligste er, Clemency, at jeg skulle opleve at blive omvendt af dig. Det er det forunderlige derved. Af dig! Jeg tror såmænd ikke, at du har så meget som en halv tanke i din hjerne."

Uden i mindste måde at føle sig stødt, rystede Clemency på hovedet, lo, skuttede sig og sagde; nej, det troede hun heller ikke, hun havde.

"Jeg er temmelig vis på det," sagde mr. Britain.

"Ja, du har vist ret," sagde Clemency. "jeg gør ikke fordring på at have nogen og behøver heller ingen."

Benjamin tog piben af munden og lo, så tårerne trillede ham ned ad kinderne. "Hvor du dog er en stor gås, Clemency!" sagde han, idet han rystede på hovedet og tørrede sine øjne, sjæleglad over denne vittighed. Clemency, som ikke følte mindste tilbøjelighed til at modsige ham, fulgte hans eksempel og lo lige så hjerteligt som han.

"Men jeg kan dog ikke lade være af holde af dig," sagde mr. Britain; "du er et rigtig godt menneske på din vis; kom derfor med din hånd, Clem. Hvad der så hændes, skal jeg altid tage mig af dig og være din ven."

"Nej, virkelig?" svarede Clemency. "Det er rigtig kønt af dig."

"Ja, ja," sagde Britain, idet han rakte hende sin pibe, for at hun skulle banke asken ud af den, "jeg skal ikke svigte dig. Tys! Hvad er det for en underlig støj?"

"Støj?" gentog Clemency.

"Der går nogen udenfor. Det lød, som om nogen sprang ned fra havemuren," sagde Britain. "Er de alle i seng ovenpå?"

"Ja, allesammen," svarede hun.

"Hørte du ikke noget?"

"Nej."

De lyttede begge, men hørte intet.

"Ved du hvad," sagde Benjamin og tog en lygte ned, "for en sikkerheds skyld vil jeg tage en runde, før jeg går til sengs. Luk døren op, mens jeg tænder denne her, Clemency."

Clemency adlød hurtigt, men bemærkede på samme tid, at han ikke ville få noget for sin ulejlighed, at det kun var en indbildning af ham, og så fremdeles. Mr. Britain sagde, "meget

muligt," men gik ikke des mindre ud, bevæbnet med ildrageren, og lyste rundt med lygten i alle retninger.

"Det er så stille som på en kirkegård," sagde Clemency, idet hun så efter ham, "og næsten lige så spøgelsesagtigt!"

Men idet hun så sig tilbage og fik øje på en lys skikkelse, der kom listende ind i køkkenet, råbte hun helt forfærdet: "Hvad er det?"

"Stille!" hviskede Marion i en stærkt bevæget tone; "du har jo altid holdt af mig, har du ikke?"

"Om jeg har holdt af Dem, barn? Ja det kan De være vis på, jeg har."

"Jeg ved det nok. Og jeg kan stole på dig, kan jeg ikke? Der er ingen anden, som jeg kan stole på i dette øjeblik."

"Jo," sagde Clemency af sit ganske hjerte.

"Der er nogen derude," sagde Marion og pegede på døren, "som jeg må se og tale med i aften. Michael Warden, træk Dem for Guds skyld tilbage! Ikke endnu!"

Clemency blev meget overrasket og urolig, da hun fulgte retningen af Marions øjne og opdagede en mørk skikkelse, som stod i døren.

"De kan blive opdaget, hvad øjeblik det skal være," sagde Marion. "Ikke nu! Vent, hvis De kan, på et eller andet skjult sted. Jeg skal straks komme."

Han vinkede til hende og var borte.

"Gå ikke i seng. Vent på mig her," sagde Marion hurtigt. "I over en time har jeg søgt at få dig i tale. Vær mig tro!"

Marion greb heftigt hendes rystende hånd og trykkede den til sit bryst med en sådan lidenskabelighed, at denne stumme bøn blev langt mere udtryksfuld end den mest veltalende strøm

af ord, og da skinnet af den tilbagevendende lygte i det samme strømmede ind i køkkenet, trak hun sig tilbage.

"Alt er stille og roligt. Der var ingen. Sagtens indbildning," sagde mr. Britain, idet han lukkede og stængede døren. "Det kommer der af at have en levende fantasi. Nå! Hvad er der i vejen med dig?"

Clemency, der ikke kunne skjule virkningerne af sin overraskelse og bekymring, sad bleg og skælvende over hele legemet på en stol.

"I vejen?" gentog hun, idet hun i sin befippelse gned sine hænder og albuer og så alle mulige steder hen, undtagen på ham. "Det er pænt af dig, Britain, er det! Efter at have gået og skræmt livet af en med lygter og støj og jeg ved ikke hvad. I vejen! Jo, det må jeg sige!"

"Hvis det er lygten, der har skræmt livet af dig, Clemency," sagde mr. Britain, idet han ganske roligt blæste den ud og hængte den op igen, "så skal vi snart blive det syn kvit. Men du plejer jo ellers at være kry nok på det," sagde han og blev stående for at iagttage hende, "og du blev da heller ikke bange for støjen og lygten før. Hvad er det, du har sat dig i hovedet? Dog vel aldrig en tanke?"

Men da Clemency sagde god nat til ham næsten ganske, som hun plejede, og begyndte at vimse om, som om hun selv straks ville gå til sengs, sagde lille Britain også god nat til hende, tog sit lys og sjokkede søvnigt af sted for at lægge sig, efter at han dog først havde fremsat den originale bemærkning, at det var umuligt at blive klog på fruentimmerne.

Så snart alt var blevet stille, kom Marion tilbage.

"Luk døren op," sagde hun, "og bliv stående der ved siden af mig, mens jeg taler med ham derude."

Hvor frygtsomt hendes væsen end var, vidnede det dog om en fast og urokkelig beslutning, som Clemency var nødt til at bøje sig for. Hun tog forsigtigt jernstangen fra døren; men førend hun drejede nøglen om, så hun tilbage på den unge skabning, der ventede på at gå ud, når hun havde åbnet døren.

Marion vendte sig ikke bort og slog ikke øjnene ned, men vendte ansigtet lige imod hende i hele dets ungdoms og skønheds fylde. I dette øjeblik vågnede der hos Clemency en vis enfoldig erkendelse af, hvor ubetydelig den skranke var, som skilte den fagre piges lykkelige hjem og brødefri kærlighed fra noget, som kunne bringe sorg og ulykke over dette hjem og dets dyrebareste skat. Tanken herom gjorde et så overvældende indtryk på hendes kærlige hjerte og fyldte det i den grad med sorg og medlidenhed, at hun brast i tårer og lagde sine arme om Marions hals.

"Jeg ved kun lidt, kære barn," udbrød Clemency, "grumme lidt; men så meget ved jeg, at dette burde ikke være. Tænk vel over, hvad De gør."

"Det har jeg tænkt over mange gange," sagde Marion blidt.

"Én gang endnu," bad Clemency. "Til i morgen."

Marion rystede på hovedet.

"For mr. Alfreds skyld!" sagde Clemency med ukunstlet inderlighed. "Ham, som De engang elskede så inderligt."

Hun skjulte øjeblikkelig sit ansigt i sine hænder og gentog: "Engang!" som om det sønderrev hendes hjerte.

"Lad mig gå ud," sagde Clemency, idet hun søgte at tale hende til rette. "Jeg skal sige ham, hvad De vil. Gå ikke over

dørtærsklen i aften; der kommer visselig intet godt ud deraf. Oh, det var en ulykkelig dag, da mr. Warden kom hertil! Tænk på Deres gode fader, kære barn; på Deres søster."

"Det har jeg gjort," sagde Marion og løftede hurtigt hovedet i vejret. "Du ved ikke, hvad jeg gør. Jeg *må* tale med ham. Hvad du har sagt til mig viser, at jeg ikke har nogen bedre og mere trofast veninde i hele verden; men jeg må gøre dette skridt. Vil du følge med mig, Clemency," her kyssede hun hendes venlige ansigt, "eller skal jeg gå alene?"

Med et tungt hjerte drejede den undrende Clemency nøglen om og åbnede døren, og med hende ved hånden gik Marion hurtigt ud i den mørke uvisse nat, der lå hinsides dørtærsklen.

I den mørke nat kom han til hende, og de talte alvorligt og længe med hinanden, og snart skælvede hendes hånd, snart blev den iskold, snart klemte og trykkede den Clemencys, idet den ubevidst gav de stærkt bevægede ord forøget vægt. Da de gik tilbage, fulgte han dem til døren, hvor han tøvede et øjeblik og greb den anden hånd, som han førte til sine læber. Derpå sneg han sig forsigtigt bort. Døren blev igen lukket og stænget, og atter stod hun under sin faders tag. Hun var ikke nedbøjet af den hemmelighed, som hun bragte med sig, skønt hun var så ung, men det samme udtryk, som jeg ikke har kunnet finde navn for, lyste i hendes ansigt og skinnede gennem hendes tårer.

Atter og atter takkede hun sin beskedne veninde og sagde tillidsfuldt, at hun stolede ubetinget på hende. Da hun lykkelig og vel var kommet op på sit kammer, kastede hun sig på knæ, og til trods for den hemmelighed, der tyngede på hendes hjerte, kunne hun bede.

Hun kunne rejse sig op fra sin bøn så rolig og fattet, bøje sig over sin kærlige søster i hendes slummer og betragte hendes ansigt og smile, om end sørgmodigt, og idet hun kyssede hendes pande, mumle, at Grace altid havde været en moder for hende og kun elsket hende som et barn.

Hun kunde, da hun lagde sig til hvile, drage hendes modstandsløse arm om sin hals – den syntes endog, i søvne, frivilligt at klynge sig ømt og beskyttende fast der – og henånde på de halvt åbnede læber: Gud velsigne hende!

Hun kunne selv falde i en fredelig søvn; kun at der var én drøm, hvori hun med sin uskyldige og rørende stemme udbrød, at hun var ganske alene, og at de alle havde glemt hende.

En måned er snart gået, selv om den går aldrig så langsomt. Den måned, der skulle forløbe mellem hin aften og tilbagekomsten, var rap til fods – den var som blæst bort. Dagen kom. En stormfuld vinterdag, der undertiden rystede det gamle hus, som om det skælvede i blæsten; en dag, der rigtigt egnede sig til at gøre hjemmet dobbelt hjemligt, give kaminkrogen ny tillokkelser, udbrede et friskere skær over de ansigter, der sad omkring arnen, og bringe enhver familiekreds til at slutte sig sammen i et nøjere og fortroligere forbund mod de udenfor rasende elementer; en sådan vild vinterdag, som bedst forbereder aftenens hygge inden døre; for værelser med sammentrukne gardiner og glade blikke; for musik, latter, dans, lys og selskabelige forlystelser.

Alt dette havde doktoren i beredskab for at fejre Alfreds hjemkomst. De vidste, at han ikke kunne komme før ud på

natten, og de skulle få natteluften til at runge, sagde han, når han nærmede sig. Alle hans gamle venner skulle forsamle sig omkring ham. Han skulle ikke savne noget ansigt, han havde kendt og holdt af. Nej! De skulle allesammen være til stede. Gæster var altså blevet indbudt, musikanter bestilt, borde dækket, gulve gjort i stand til raske fødder, kort sagt, der var blevet truffet alle mulige gæstfri forberedelser efter en stor målestok. Da det var juletid, og hans øjne var blevet afvænnet med den engelske kristtorn og dens kraftige grønt, var dansesalen behængt og bekranset med den, og fra de røde bær, som tittede frem mellem bladene, glimtede der ham et engelsk velkommen i møde.

Det var en travl dag for dem alle, men især for Grace, som uden støj ledede alt og var sjælen i alle forberedelserne. Mangen en gang skottede Clemency den dag – ligesom hun havde gjort mangen gang i den flygtige måned, der var gået forud for den – bekymret og næsten frygtsomt til Marion. Denne så måske noget blegere ud end ellers; men der var udbredt en blid ro over hendes ansigt, der gjorde det endnu yndigere.

Da hun var påklædt om aftenen, og søsteren havde pyntet hendes hoved med en krans af kunstige blomster – Grace havde netop valgt den, fordi det var Alfreds yndlingsblomster – da fik hendes ansigt igen det samme tankefulde, næsten sørgmodige og dog så beåndede, ophøjede og begejstrede udtryk, kun var det hundrede gange forstærket.

"Den næste krans, jeg sætter på dette smukke hoved, bliver en brudekrans," sagde Grace, "eller også er jeg en dårlig profet."

Hendes søster smilede og omfavnede hende.

"Et øjeblik, Grace. Forlad mig ikke endnu. Er du vis på, at der ikke mangler mig noget?"

Det var ikke det, hun brød sig om. Det var hendes søsters ansigt, hun tænkte på, og hendes øjne var ømt fæstet på det.

"Min kunst," sagde Grace, "kan ikke udrette mere, min kære pige, lige så lidt som din egen skønhed. Jeg har aldrig set dig så smuk som i dette øjeblik."

"Jeg har heller aldrig været så glad," svarede hun.

"Ja; men der er en endnu større glæde i vente. I et andet hjem, der er lige så muntert og lyst, som dette nu er," sagde Grace, "skal Alfred og hans unge hustru snart fæste bo."

Hun smilede atter. "Det står for dine tanker som et lykkeligt, hjem, Grace. Jeg kan se det på dine øjne. Jeg ved, at det vil blive lykkeligt, kære søster. Hvor den tanke gør mig glad!"

"Nå!" udbrød doktoren idet han kom farende ind. "Her står vi nok færdige til at tage imod Alfred? Han kan ikke være her før temmelig silde – en time eller så før midnat – så vi har tid nok til at more os, førend han kommer. Læg mere brænde på ilden, Britain! Lad den skinne på kristtornen, så den blinker ved det. Verden er fuld af gøgl, mit pus; trofaste elskere og hele resten – gøgl altsammen; men vi vil gøgle ligesom alle de andre og give vor trofaste elsker en vanvittig modtagelse. Ja – jeg kan ikke nægte det!" sagde den gamle doktor, idet han med stolthed betragtede sine døtre, "blandt andre dårskaber forekommer det mig næsten i aften, at jeg er fader til to smukke piger."

"Hvis den ene af dem har gjort eller skulle komme til – skulle komme til at gøre noget, kæreste fader – som kunne volde dig sorg eller smerte, så tilgiv hende," sagde Marion, "tilgiv hende nu, da hendes hjerte er fuldt. Sig, at du tilgiver hende, at du vil

tilgive hende, at hun altid vil have del i din kærlighed og –" og resten blev ikke sagt; for hun gemte sit ansigt ved den gamle mands skulder.

"Nå, nå, nå," sagde doktoren blidt. "Tilgive! Hvad har jeg at tilgive? For pokker, hvis vore trofaste elskere kommer tilbage for at sætte os sådanne fluer i hovedet, må vi holde dem et godt stykke fra livet og afsende ilbud, der kan stoppe dem undervejs og få dem til at rejse en fjerdingvej eller to om dagen, indtil vi er tilbørlig forberedt på at modtage dem. Kys mig, mit pus. Tilgive! Hvor du dog er et lille tossehoved. Selv om du havde drillet og ærgret mig fra morgen til aften, i stedet for at jeg slet ikke har noget at beklage mig over, ville jeg tilgive dig alt, undtagen en sådan bøn. Kys mig en gang endnu, mit pus. Så! Både for fremtiden og fortiden – en tyk streg over alt! Læg mere brænde på ilden! Vil I have, at folk skal fryse på sådan en kold decemberaften? Lad der være lyst og varmt og muntert her, ellers er der nogle af jer, som jeg ikke tilgiver!"

Hvor gemytligt den gamle doktor tog det hele! Og der blev lagt brænde på ilden, og lysene strålede, og der kom gæster, og en summen af glade stemmer begyndte at lade sig høre, og allerede rørte der sig en fornøjelig, munter stemning overalt i huset.

Flere og flere gæster strømmede til. Klare øjne strålede Marion i møde; smilende læber lykønskede hende til hans tilbagekomst; erfarne mødre viftede sig og udtalte det håb, at hun ikke måtte være for ung og ustadig til hjemmets stille sysler; varmblodige fædre faldt i unåde, fordi de priste hendes skønhed i alt for høje toner; døtre misundte hende; sønner

misundte ham; utallige elskende par benyttede sig af lejligheden; alle var spændte, oprømte og forventningsfulde.

Mr. Og mrs. Craggs kom arm i arm, men mrs. Snitchey kom alene. "Hvad, hvor er *han* blevet af?" spurgte doktoren. Fjeren af en paradisfugl i mrs. Snitcheys turban vippede, som om paradisfuglen var levet op igen, da hun svarede, at det vidste upåtvivlelig mr. Craggs. *Hun* fik aldrig sådan noget at vide.

"Det afskyelige kontor," sagde mrs. Craggs.

"Gid det måtte brænde af!" sagde mrs. Snitchey.

"Han er – han er – det er en lille forretning, som opholder min kompagnon," sagde mr. Craggs og så sig uroligt om.

"Åh – forretninger! Kom ikke med den snak!" sagde mrs. Snitchey.

"Vi ved nok, hvad forretninger betyder," sagde mrs. Craggs. Men at de ikke vidste, hvad de betød, var måske netop grunden til, at mrs. Snitcheys paradisfuglefjer dirrede så forfærdeligt, og alle de små gulddopper i mrs. Craggs' ørenringe rystede som små klokker.

"Det undrer mig, at du kunne slippe bort, Craggs," sagde hans kone.

"Det er såmænd heldigt for mr. Craggs," sagde mrs. Snitchey.

"Det kontor er deres et og alt," sagde mrs. Craggs.

"En person med et kontor burde slet ikke være gift," sagde mrs. Snitchey. Derpå sagde mrs. Snitchey ved sig selv, at det blik, hun sendte Craggs, var trængt lige ind i sjælen på ham, og han havde også følt det, og mrs. Craggs ytrede til sin mand, "at hans Snitchey'er bedrog ham bag hans ryg, og at han nok ville komme til at sande hendes ord, når det var for silde."

Men uden at bryde sig synderligt om disse bemærkninger vedblev Craggs stadig at se sig uroligt om, indtil han fik øje på Grace, som han straks skyndte sig hen til.

"God aften, min skønne," sagde Craggs. "De ser fortryllende ud. Deres – miss – Deres søster, miss Marion, er hun – – –"

"Åh, hun er i bedste velgående, mr. Craggs."

"Ja – jeg – er hun her?" spurgte Craggs.

"Her? Ser De hende ikke derhenne; hun skal lige til at danse?" sagde Grace.

Mr. Craggs satte sine briller på for bedre at kunne se, betragtede hende nogen tid igennem dem, hostede og stak dem derpå med en tilfreds mine igen i futteralet og gemte dem i sin lomme.

Nu spillede musikken op, og dansen begyndte. Den blussende ild knagede og bragede og steg og faldt, som om den i godt kammeratskab selv deltog i dansen. Undertiden brølede den, som om den også ville gøre musik. Undertiden lynede og strålede den, som om den var det gamle værelses øje, og undertiden glimtede den også som en skalkagtig patriark til de unge par, der sad og hviskede i krogene. Undertiden legede den med kristtorn-grenene, og idet den glimtvis skinnede på bladene, kom de til at se ud, som om de endnu var ude i vinternatten og skælvede i blæsten. Undertiden blev dens lystighed helt overstadig og overskred alle grænser, og da kastede den med et lydeligt brag en regn af uskyldige små gnister ud i værelset imellem de glimtende fødder og hoppede og sprang af glæde.

Netop som en ny dans nærmede sig sin slutning, kom mr. Snitchey hen til sin kompagnon, som stod og så til, og slog ham

på skulderen. Mr. Craggs fo'r sammen, som om hans fortrolige ven havde været et spøgelse.

"Er han borte?" spurgte han.

"Tys! Han var hos mig i over tre timer," sagde Snitchey, "og gennemgik alt. Han undersøgte alle de foranstaltninger, vi havde truffet på hans vegne, og var virkelig meget nøjeregnende. Han – hm!"

Dansen var ude, og Marion gik tæt forbi ham, mens han talte. Hun lagde ikke mærke til ham eller hans kompagnon, men så over sin skulder hen på sin søster længere borte, mens hun langsomt banede sig vej gennem trængslen og kom dem ud af syne.

"Ser De? I god behold," sagde mr. Craggs. "Han kom dog vel ikke tilbage til det emne?"

"Ikke med et ord."

"Og han er virkelig borte? Er det også sikkert, at han er borte?"

"Han holder sit ord. Han går ned ad floden med ebben i sin nøddeskal af båd og driver så ud til søs med vinden i denne mørke nat – ja, en vovehals er han jo. Der er ingen anden vej, som er så ensom. Det er én ting. Ebben, siger han, løber ud en time før midnat, omtrent ved denne tid. Jeg er glad ved, at det er overstået." Mr. Snitchey tørrede sin pande, der så bekymret ud.

"Hvad tror De," sagde mr. Craggs, "om –"

"Stille!" sagde hans forsigtige kompagnon, idet han så lige frem for sig. "Jeg forstår Dem. Nævn ingen navne og lad det ikke se ud, som om vi havde hemmeligheder med hinanden. Jeg ved ikke, hvad jeg skal tro, og sandt at sige, så bryder jeg mig

heller ikke noget derom nu. Det er en hel lettelse at være af med ham. Hans egenkærlighed har formodentlig ført ham bag lyset; måske har den unge dame koketteret lidt. Det synes næsten, som om beviserne går i den retning. Er mr. Alfred endnu ikke kommet?"

"Endnu ikke," sagde mr. Craggs, "men han ventes hvert minut."

"Herligt." mr. Snitchey tørrede atter sin pande. "Det er en hel lettelse. Jeg har ikke været så urolig over noget i al den tid, vi har været i kompagni med hinanden; men nu vil jeg også more mig, mr. Craggs."

Idet han tilkendegav denne hensigt, kom mrs. Craggs og mrs. Snitchey hen til dem. Paradisfuglen dirrede ganske forfærdeligt, og de små klokker ringede fuldkommen hørligt. "Alle har lagt mærke dertil og gjort bemærkninger derover, Snitchey," sagde mrs. Snitchey. "Men nu håber jeg også, at kontoret er tilfreds."

"Tilfreds med hvad, min ven?" spurgte mr. Snitchey.

"Med at en værgeløs kvinde har været udsat for spot og ilde omtale," svarede hans hustru. "Det ligner så ganske kontoret."

"Jeg har virkelig selv," sagde mrs. Craggs, "så længe været vant til at sætte kontoret i forbindelse med alt, hvad der nedbryder familielivet, at jeg er glad ved at se det optræde åbenlyst som min roligheds fjende. I ethvert tilfælde er der dog noget ærligt deri."

"Kære kone," indvendte mr. Craggs, "din gode mening er uvurderlig; men jeg har aldrig indrømmet, at kontoret var en fjende af din rolighed."

"Nej," sagde mrs. Craggs og ringede formelig storm med de små klokker. "Det kunne naturligvis aldrig falde dig ind; du ville ikke være kontoret værdig, hvis du havde oprigtighed nok dertil."

"Hvad det angår, at jeg har været fraværende i aften, min ven", sagde mr. Snitchey og bød sin kone armen, "da har savnet været på min side; men som mr. Craggs ved –"

Mrs. Snitchey afbrød brat denne påberåbelse ved at hale sin mand bort fra dem og bad ham se på dette menneske. Om han bare ville gøre hende den tjeneste at se på ham.

"Hvilket menneske, min ven?" sagde mr. Snitchey.

"Dit hjertes fortrolige; jeg er ikke din fortrolige."

"Jo vist er du så, kære kone," tog han til orde.

"Nej, vist er jeg ikke," sagde mrs. Snitchey med et majestætisk smil. "Jeg kender min stilling. Se dog på dit hjertes fortrolige, Snitchey; på din hjemmelsmand; den mand, som du betror dine hemmeligheder; den mand, du stoler på; dit andet jeg, kort sagt."

Den vante forbindelse mellem "jeg & Craggs" bragte mr. Snitchey til at se i den retning.

"Kan du se denne mand i øjnene i aften," sagde mrs. Snitchey, "uden at føle, at du trods alle mine advarsler på en aldeles uforklarlig måde har ladet dig forhekse af ham – at han narrer og bedrager dig, og at du er et offer for hans rænker – kort sagt, at du er fuldstændig i lommen på ham – kan du det, da kan jeg kun sige, at jeg beklager dig."

I det selvsamme øjeblik udbredte mrs. Craggs sig om det tilsvarende emne. Var det muligt, sagde hun, at Craggs kunne være så blind over for sine Snitchey'er, at han ikke følte sin

sande stilling? Turde han påstå, at han ikke havde set sine Snitchey'er træde ind i værelset, uden at han tydeligt havde mærket, at der boede underfundighed, træskhed og troløshed i denne mand? Ville han fortælle hende, at selve den måde, hvorpå han tørrede sin pande og så sig så hemmelighedsfuldt om, ikke havde røbet, at der var noget, som tyngede på hans dejlige Snitchey'ers samvittighed – hvis han havde nogen samvittighed – og som ikke kunne tåle lyset? Var der nogen anden end hans Snitchey'er, der kom til en festlig sammenkomst ligesom en indbrudstyv? – hvilket, i forbigående sagt, dog næppe var en klar fremstilling af sagen, da han var kommet ganske spagfærdigt ind ad døren. Og ville han endnu påstå ved højlys dag – det var næsten midnat – at hans Snitchey'er fortjente, at man tog ham i forsvar og fulgte ham gennem tykt og tyndt trods enhver kendsgerning og al fornuft og erfaring?

Hverken Snitchey eller Craggs søgte åbenlyst at standse den strøm, der således var brudt løs, men lod sig begge uden modstand rive med af den, indtil den havde udtømt sin voldsomhed. Dette indtrådte omtrent samtidig med en almindelig opstilling til en engelskdans, og mr. Snitchey benyttede lejligheden til at udbede sig den ære at måtte danse med mrs. Craggs, mens Craggs bukkede galant for mrs. Snitchey. Efter nogle små udflugter, såsom: "Hvorfor byder De ikke en anden op?" og "Jeg ved, De vil blive glad, hvis jeg siger nej," og "Det undrer mig, at De kan danse uden for kontoret" – men dette blev nu sagt i en spøgende tone – tog begge nådigt imod tilbuddene og stillede sig op.

Det var i virkeligheden en gammel vedtægt mellem dem at holde sammen på denne måde og tage hinandens koner til bords, når de var i selskab; for de var de bedste venner af verden og stod på en meget fortrolig fod. Måske var den falske Craggs og den lumske Snitchey en lige så anerkendt fiktion mellem de to koner, som Doe og Roe [Note 2)], der altid måtte holde for, var det mellem de to ægtemænd; eller også havde damerne måske selv oprettet og overtaget disse to aktier i forretningen, hellere end at være helt uden for den. Men så meget er vist, at hver af de to koner gik lige så støt og alvorligt til værks i sit kald, som hendes mand gjorde det i sit, og at de ville have anset det for så godt som umuligt, at firmaet uden deres prisværdige bestræbelser kunne have bevaret en lykkelig og agtet tilværelse.

Men nu så man paradisfuglen flagre ned gennem midten af salen; de små klokker begyndte at hoppe og klingre under sving-om'en; doktorens rosenrøde ansigt snurrede rundt som en stærkt ferniseret, udtryksfuld spindekone; den åndeløse mr. Craggs begyndte allerede at tvivle om, at man kom "alt for let" fra engelskdansen, ligesom fra alt andet i livet, og med sine vævre hop og spring trådte mr. Snitchey dansen på egne & Craggs' og et halvt dusin andres vegne.

Begunstiget af det livlige lufttryk, som dansen vakte, fattede nu også ilden nyt mod og brændte klart og højt. Den var ligesom værelsets skytsånd og på færde alle vegne. Den skinnede i de dansendes øjne, tindrede i smykkerne på de unge pigers snehvide halse, blinkede ved deres øren, som om den skalkagtigt hviskede noget til dem, lynede omkring deres midjer, flimrede på gulvet og farvede det rosenrødt for deres fødder, blomstrede under loftet, for at dets skær kunne

fremhæve deres varme, strålende ansigter, og tændte en almindelig illumination i mrs. Craggs lille klokketårn. Men nu blev det livlige lufttræk, som pustede til den, mindre blidt, alt som musikken blev raskere, og dansen fortsattes med fornyet iver. Der rejste sig en blæst, som fik bladene og bærrene til at danse på væggen, således som de så ofte havde gjort det på træerne, og som susede gennem værelset, som om en usynlig skare elverpiger trådte i de glade dødeliges fodspor og hvirvlede efter dem. Og nu kunne man ikke længere skelne noget enkelt træk i doktorens ansigt, mens han snurrede rundt; det var ligesom et helt dusin paradisfugle fløj vildt omkring, mens tusinde små klokker kimede, og en hel flåde af flagrende skørter bragtes i uorden af en lille storm, indtil musikken gav fortabt, og dansen hørte op. Hvor hed og åndeløs doktoren end var, gjorde det ham kun så meget utålmodigere efter Alfreds komme.

"Har du set eller hørt noget, Britain?"

"For mørkt til at se langt, sir. For megen støj inde i huset til at høre noget."

"Det er godt! Så vil han glæde sig så meget des mere over den modtagelse, der venter ham. Hvad er klokken?"

"Lige tolv. Det kan ikke vare længe, før han kommer."

"Rør op i ilden og læg nok en knude på den," sagde doktoren. "Han skal se sin velkomsthilsen blusse ud i natten, når han kommer – den brave gut!"

Han så den – ja! Fra postvognen opdagede han lyset, idet han drejede omkring hjørnet ved den gamle kirke. Han vidste, hvad det var for et værelse, hvorfra den skinnede. Han så de gamle træers vinterlige grene imellem sig og lyset. Han vidste, at et af

disse træer ved sommertid susede harmonisk uden for Marions kammervindue. Han fik tårer i øjnene. Hans hjerte bankede så voldsomt, at han næppe kunne udholde sin egen glæde. Hvor ofte havde han ikke tænkt på dette øjeblik – udmalet sig det under de mest forskellige forhold – frygtet for, at det aldrig ville komme – higet og længtes efter det – langt borte!

Atter lyset! Rødt og tydeligt. Han vidste, at det var tændt for at byde ham velkommen og skynde på ham. Han slog ud med sin hånd, svang sin hat og jublede højt, som om lyset var dem, han længtes efter, og de kunne se og høre ham, mens han triumferende jog dem i møde gennem dyndet og mudderet.

"Holdt!" Han kendte doktoren og fattede, hvad han havde gjort. Doktoren ville ikke have, at det skulle være en overraskelse for dem; men han selv kunne dog endnu gøre det dertil ved at gå videre til fods. Stod porten til abildgården åben, kunne han komme ind der; hvis ikke, var det en let sag at klatre over muren, det vidste han fra gamle dage, og så kunne han i et nu stå midt iblandt dem. Han steg ud af vognen, og efter at have pålagt kusken – ikke engang det var let for ham i hans ophidsede stemning – at tøve nogle minutter og derpå komme langsomt bagefter, løb han af sted så hurtigt han kunde, ruskede i porten, klatrede op på muren, sprang ned på den anden side og stod, snappende efter vejret, inde i den gamle abildgård.

Månen var tilsløret, og i dens svage skær lignede træernes rimklædte kviste visne guirlander. Tørre blade raslede og knækkedes under hans fødder, mens han sagte listede sig hen imod huset. Vinternattens trøstesløse øde rugede over jorden og på himlen, men det røde lys skinnede muntert ud til ham fra

vinduerne; skikkelser svævede frem og tilbage forbi dem, og en glad summen og mumlen nåede hans øre.

Han lyttede efter hendes røst, og mens han anstrengte sig for at skelne den fra de øvrige og halvvejs troede at høre den, listede han sig fremad. Han havde næsten nået døren, da denne pludselig blev revet op, og en skikkelse trådte ham i møde. I samme øjeblik veg den tilbage med et halvt undertrykt skrig.

"Clemency," sagde han, "kender du mig ikke?"

"Kom ikke ind," svarede hun og skød ham tilbage. "Gå. Spørg mig ikke, hvorfor. Kom ikke ind."

"Hvad er der på færde?" udbrød han.

"Det ved jeg ikke. Jeg – jeg tør ikke tænke derpå. Vend om. Tys!"

Pludselig blev der tummel i huset, og hun holdt hænderne for ørene. Man hørte et vildt skrig, som ingen hænder kunne lukke ude, og med vanvid i sit blik og væsen styrtede Grace ud af døren.

"Grace!" han greb hende i sine arme. "Hvad er dét? Er hun død?"

Hun rev sig løs, ligesom for at se, om det var ham, og sank ned ved hans fødder.

En sværm af skikkelser kom ud fra huset og stimlede sammen om dem – deriblandt hendes fader med et brev i hånden.

"Hvad er det?" råbte Alfred, idet han greb sig i håret og så fortvivlet fra den ene til den anden, mens han lagde sig på knæ ved siden af den bevidstløse pige. "Er der ingen, som vil se på mig? Er der ikke en blandt jer alle, som vil sige mig, hvad det er?"

Der opstod en mumlen iblandt dem.

"Hun er borte."

"Borte!" gentog han.

"Flygtet, kære Alfred!" sagde doktoren med brudt stemme og med ansigtet skjult i sine hænder. "Flygtet fra sit hjem og fra os. I aften! Hun skriver, at hun har truffet sit valg – at hun er uskyldig – bønfalder om, at vi vil tilgive hende – beder, at vi ikke vil glemme hende – og er flygtet."

"Med hvem? Hvorhen?"

Han sprang op ligesom for at forfølge hendes spor, men da de gjorde plads for ham, stirrede han vildt rundt på dem, vaklede tilbage og sank ned i sin forrige stilling, idet han greb en af Graces kolde hænder.

Der blev en løben frem og tilbage, forvirring, støj og uorden, ingen vidste ud eller ind. Nogle begyndte at sprede sig på landevejen, andre satte sig til hest, nogle hentede lys, og nogle stak hovederne sammen og talte om, at der ikke var noget spor at følge. Nogle nærmede sig ham venligt for at trøste ham; andre mindede ham om, at Grace måtte bringes ind i huset, men at han hindrede det. Han hverken hørte dem eller rørte sig af stedet.

Sneen faldt hurtigt og tæt. Han så et øjeblik op i luften og tænkte, at denne hvide aske, som således strøedes på hans forhåbninger og hans sorg, passede så godt til dem. Han så sig om på jorden, der blev mere og mere hvid, og tænkte på, hvorledes Marions fodspor straks ville blive tildækket og skjult, og selv dette minde om hende udslettet. Men han mærkede ikke noget til vejret og rørte sig ikke af stedet.

Tredje del

Verden var blevet seks år ældre siden hin hjemkomst-aften. Det var en varm eftermiddag om efteråret, og der var faldet en stærk regn. Pludselig brød solen frem mellem skyerne, og den gamle valplads, som blussede og strålede af glæde ved synet af den på en lille, grøn plet, gav den en smilende velkomsthilsen, som bredte sig ud over hele egnen, ligesom om der var blevet tændt et glædesbål, som besvaredes fra tusinde punkter.

Hvor skønt var ikke landskabet, som det lå der i sollyset, mens denne livsvækkende kraft skred frem som et himmelsk væsen og opklarede alt! Skoven, der nys havde været en sort masse, åbenbarede sine mangfoldige afskygninger af gult, grønt, brunt og rødt og sine forskellige former af træer, hvor regndråberne glimrede på bladene og blinkede, når de faldt ned. Den friske eng, der skinnede og glødede, så ud, som om den havde været blind for et minut siden, men nu havde fået en synets sans, hvormed den kunne se op på den klare himmel. Kornmarker, hække, gærder, huse, tage, kirketårnet, floden, vandmøllen, alt sprang smilende frem af det skumle mørke. Fuglene sang, blomsterne rejste deres sænkede hoveder, en frisk duft steg op af den styrkede jordbund; den blå hvælving foroven udbredte og udvidede sig; allerede gennemborede solens skrå stråler dræbende den skulende skybanke, som tøvede på sin flugt, og en regnbue med alle de farver, der prydede himlen og jorden, overspændte den hele hvælving med sin triumferende herlighed.

En lille kro, der lå i læ bag et stort elmetræ, hvis omfangsrige stamme var omgivet af en herlig bænk for ørkesløse folk, vendte sin muntre forside ud mod den rejsende, således som det sig et værtshus hør og bør, og lokkede ham med mange stumme, men udtryksfulde vink om en venlig modtagelse. Det røde skilt, der var stillet op i træet, hvor de forgyldte bogstaver blinkede i solen, tittede fra de grønne blade ned til de forbigående som et lystigt ansigt og lovede god forplejning. Vandtruget, der var fuldt af klart, friskt vand, og jorden omkring det, der var overstrøet med totter af duftende hø, fik enhver hest, som kom forbi, til at spidse øren. De røde gardiner i værelserne nedenunder, og de rene, hvide omhæng i de små sovekamre ovenpå vinkede ved ethvert vindpust: Kom ind! På de lysegrønne skodder stod forgyldte indskrifter om øl og porter, gode vine og gode senge og et fristende billede af et brunt krus, som stod i ét skum. I vinduerne stod blomstrende planter i lyserøde potter, som stak smukt af mod husets hvide forside, og i den mørke indgang så man lysstriber, som kastedes tilbage fra flasker og krus.

På trappen uden for døren viste en ægte type på en vært sig; for skønt han var lille af vækst, var han dog trind og bred og stod med hænderne i lommen og benene netop så meget fra hinanden, at det straks betegnede ham som en mand, der godt kunne vedkende sig sin vinkælder, og som nærede en ubetinget tillid – alt for rolig og dydig, til at den kunne være praleri – til kroens hjælpekilder i det hele taget. Den overflødige væde, som efter den sidste regn dryppede ned fra alt, dannede en god staffage for ham. Intet i nærheden af ham var tørstigt. Nogle topsvære georginer, der så ud over stakittet omkring hans

pyntelige, smukt holdte have, havde suget så meget i sig, som de kunne tåle – måske lidt mere – og var muligvis en smule drukne; men hybenen, roserne, gyldenlakkerne, blomsterne i vinduerne og bladene på det gamle træ var i den samme strålende tilstand som et mådeholdent selskab, der ikke har nydt mere, end det har godt af, så at kun dets bedste egenskaber er blevet udviklet derved. Idet de overstænkede jorden med dugdråber, syntes de at strømme over af en uskyldig og sprudlende lystighed, som gjorde godt, hvor den traf, opblødte forsømte afkroge, som den adstadige regn kun sjældent kunne nå, og ingen skade gjorde.

Da denne landsbykro blev åbnet, havde den valgt et ualmindeligt navn. Den hed nemlig *Rivejernet*, og neden under dette hverdagsagtige navn stod der oppe i træet på det samme luende bræt og med lignende forgyldte bogstaver: Benjamin Britain.

Når man så nærmere til og undersøgte hans ansigt noget nøjere, ville man straks opdage, at det ikke var nogen anden end Benjamin Britain selv, der stod i døren – noget forandret af tiden, som rimeligt var, men til det bedre – en rigtig hyggelig vært at se til.

"Mutter kommer noget sent i dag," sagde mr. Britain, og så ned ad vejen. "Det er tetid."

Da der ikke kom nogen mutter, gik han langsomt ud på vejen og betragtede huset med inderligt velbehag. "Det er netop et hus," sagde Benjamin, "som jeg kunne få lyst til at tage ind i, hvis jeg ikke selv var værten."

Derpå traskede han hen til stakittet og så på georginerne. De så over på ham med en hjælpeløs søvnighed og nikkede med

hovederne, hver gang de tunge vanddråber dryppede ned af dem.

"I må efterses," sagde Benjamin. "Notabene, ikke glemme at sige det til hende. Hun bliver længe borte!"

Mr. Britains bedre halvdel syntes i den grad at være den bedre halvdel af ham, at hans egen halvdel var aldeles forladt og hjælpeløs uden hende.

"Jeg synes ikke, hun havde så meget at gøre," sagde Ben. "Der var nogle småærinder efter markedet, men ikke mange. Nå, der kommer hun endelig!"

En let vogn med en dreng til kusk kom rullende hen ad vejen, og på sædet sad en trivelig matrone. Hun holdt sine bare arme over kors oven på en kurv, hun havde på skødet, og bag ved hende var en stor gennemblødt paraply opslået til tørring. Flere andre kurve og pakker lå opstablet omkring hende, og mens hun skumpledes frem og tilbage under vognens bevægelse mindede den godmodighed, der lyste ud af hendes ansigt og den veltilfredse kejtethed, der var udbredt over hendes væsen, selv på afstand om gamle dage. Da hun kom nærmere, blev denne mindelse om svundne tider ikke ringere; og da vognen holdt uden for *Rivejernets* dør, og hun skulle til at stige ned, smuttede et par sko behændigt gennem mr. Britains åbne arme og kom ned på fodstien med et ordentligt bums. De sko kunne vanskelig have tilhørt nogen anden end Clemency Newcome.

De tilhørte virkelig også hende, og hun stod selv i dem, og en rødkindet, trivelig person var hun, med et ansigt, som glinsede lige så stærkt af sæbe som fordum; albuerne derimod var nu hele og var ordentlig blevet buttede under hendes forbedrede kår.

"Du kommer sildigt, Clemency!" sagde Britain.

"Ja, ser du, ven, jeg havde en hel del at udrette!" svarede hun, idet hun vimsede omkring og passede på, at alle pakker og kurve kom velbeholdne ind i huset. "Otte, ni, ti – hvor er nummer elleve? Å, min kurv, her er nummer elleve! Det er rigtigt nok. Sæt hesten ind i stalden, Harry, og hoster den igen, så giv den noget varmt klidvand i aften. Otte, ni, ti. Men hvor er elleve? Å, det er sandt, det er rigtigt nok. Hvorledes har børnene det, Ben?"

"Godt, Clemency, rigtig godt."

"Gud velsigne de søde rollinger!" sagde mrs. Britain, idet hun befriede sit runde ansigt for hatten – hun og hendes mand var nemlig nu kommet ind i skænkestuen – og glattede sit hår med hænderne. "Giv os et kys, gamle mand!"

Mr. Britain adlød villigt.

"Jeg tror nok," sagde mrs. Britain, idet hun fordybede sig i sine lommer og tog en umådelig bunke små bøger og forkrøllede papirer, en sand stald af æselører, op af dem, "jeg tror nok, jeg har udrettet alting. Alle regninger betalt – roerne solgt – bryggerens regnskab gennemgået og betalt – tobakspiber bestilt – sytten pund og fire shillings sat i banken – doktor Heathfields regning for lille Clem – ja, du kan jo nok gætte, hvor stor den er? – doktoren vil igen ikke have noget, Ben."

"Nej, det tænkte jeg nok," svarede Ben.

"Nej. Han siger, at hvor mange børn du så får, Ben, vil han ikke sætte dig i udgift for en halv penny. Nej, ikke om du fik tyve."

Mr. Britains ansigt antog et alvorligt udtryk, og han så vist på væggen.

"Er det ikke smukt af ham?" sagde Clemency.

"Meget smukt," svarede mr. Britain. "Men det er dog en venlighed, som jeg ikke på nogen måde skal misbruge."

"Nej, naturligvis," sagde Clemency. "Så er der klepperten – den fik jeg otte pund og to shillings for; det var ikke så galt, vel?"

"Det var meget godt," sagde Ben.

"Det glæder mig, at du er tilfreds!" udbrød hans kone. "Ja, det tænkte jeg nok, og nu tror jeg også, at jeg er færdig, og derfor ikke mere denne gang fra din, ekscetera, C. Britain. Ha, ha, ha! Så! Tag alle papirerne og gem dem. Vent et minut! Her er en trykt plakat, som kan klistres på væggen. Den er kommet lige fra bogtrykkeren. Hvor den lugter godt!"

"Hvad er det?" sagde Ben og løb dokumentet igennem.

"Det ved jeg ikke," svarede hans kone. "Jeg har ikke læst et ord deraf."

"Ved auktion bortsælges," læste værten i *Rivejernet*, "hvis der ikke forinden sker salg underhånden."

"Det sætter de altid," sagde Clemency.

"Ja, men de sætter ikke altid dette," svarede han. "Se her, 'hovedbygning' osv., 'udhuse' osv., 'buskadser' osv., 'indhegninger' osv. 'd'hrr. Snitchey & Craggs' osv., 'henhørende til mr. Michael Wardens gældfri selvejendom, da han agter fremdeles at opholde sig i udlandet'."

"Fremdeles agter at opholde sig i udlandet!" gentog Clemency.

"Der står det!" sagde mr. Britain. "Se!"

"Og endnu i dag hørte jeg dem hviske i det gamle hus, at de halvvejs havde fået løfte om snart at høre bedre og tydeligere efterretninger om hende!" sagde Clemency, idet hun rystede sørgmodigt på hovedet og klappede sine albuer, som om erindringen om gamle dage, hende selv uafvidende, fremkaldte hendes gamle vaner. "Hm, hm! Der vil blive sorg derovre, Ben."

Mr. Britain sukkede, rystede på hovedet og sagde, at han ikke kunne blive klog på den historie; han havde for længe siden opgivet at bryde sit hoved dermed. Med denne bemærkning gav han sig til at anbringe plakaten lige inden for vinduet i skænkestuen, og efter at have grublet i nogle minutter tog Clemency sig sammen, glattede sin tankefulde pande og skyndte sig bort for at se til børnene.

Skønt Britain nærede en levende agtelse for sin ægtehalvdel, var denne dog af den gamle nedladende slags, og han morede sig kosteligt over hende. Han ville være blevet meget forbavset, hvis en tredje person for ganske vist havde fortalt ham, at det var hende, som styrede hele huset og ved sin jævne bramfri driftighed, sit gode humør, sin flid og retskaffenhed gjorde ham til en holden mand. Så let kan man i enhver livsstilling, hvad man har så mange eksempler på, komme til at dømme om disse livsglade naturer, der aldrig pukker på deres fortjenester, efter deres egne beskedne tanker om sig selv, ligesom man ofte på grund af deres ydre særheder og ejendommeligheder kan komme til at se ned på mennesker, hvis indre værd, når man ser rigtig til, let kan få os til at rødme ved sammenligningen! Det gjorde mr. Britain godt at tænke på sin egen nedladenhed ved at have giftet sig med Clemency. Hun var et stadigt vidnesbyrd for ham om hans gode hjerte og kærlige natur, og han følte, at den

omstændighed, at hun var en udmærket kone, var et bevis for rigtigheden af den gamle lære, at dyden er sin egen løn.

Da han var færdig med at kline plakaten fast med oblater og havde lukket de kvitterede regninger inde i hjørneskabet, mens han hele tiden smålo ved tanken om hendes forretningsdygtighed, kom hun tilbage med den efterretning, at de to unge Britain'er legede i vognskuret under opsyn af Betsey, og at lille Clem sov "som en engel". Derpå satte hun sig til at skænke teen, der stod på et lille bord og havde ventet på hendes komme. Det var en meget renlig skænkestue med den sædvanlige udstilling af flasker og glas og et adstadigt ur, der gik rigtigt på minuttet – det viste netop halv seks – alting på sin plads, og alt så blankt, at det skinnede.

"Det er såmænd første gang, jeg sætter mig rigtigt ned i dag," sagde mrs. Britain, og trak vejret dybt, som om hun havde sat sig til ro for aftenen; men hun stod straks op igen for at række sin mand hans te og skære smørrebrød til ham; "hvor den plakat får mig til at tænke på gamle dage!"

"Ak ja!" sagde mr. Britain, der håndterede sin underkop som en østers og besørgede dens indhold efter den samme metode.

"Den samme Michael Warden," sagde Clemency og rystede på hovedet ad auktionsplakaten, "var skyld i, at jeg mistede min gamle plads."

"Og i, at du fik mig til mand," sagde mr. Britain.

"Ja, det var han," svarede Clemency, "og det skal han have mange tak for."

"Mennesket er et vanedyr," sagde mr. Britain, idet han så på hende over sin underkop. "Jeg var nu engang blevet vant til dig, Clem, og mærkede, at jeg ikke ville kunne komme ud af det

uden dig. Og så gik vi hen og lod os smede sammen. Ha, Ha, ha! Vi! Hvem skulle have troet det?"

"Ja, det må du nok sige!" udbrød Clemency. "Det var meget smukt af dig, Ben."

"Nej, nej, nej," svarede mr. Britain med et udtryk af selvfornægtelse. "Det er ikke noget, der er værd at tale om."

"Jo, det var, Ben," sagde hans kone med den største naturlighed; "det er min oprigtige mening, og jeg er dig meget taknemmelig. Ak," tilføjede hun, idet hun atter så på plakaten; "da jeg vidste, at hun var borte og ingen kunne gøre hende noget, den kære pige, kunne jeg ikke lade være at fortælle, hvad jeg vidste – nok så meget for hendes skyld som for deres – kunne jeg vel?"

"I hvert tilfælde fortalte du det," sagde manden.

"Og i sin sorg og vrede," vedblev Clemency, idet hun satte sin tekop fra sig og så tankefuldt på plakaten, "jog doktor Jeddler mig fra hus og hjem! Jeg har aldrig i mit liv været så glad over noget som over, at jeg den gang ikke sagde ham et vredt ord eller nærede nogen vred følelse imod ham; for han har oprigtigt angret det bagefter. Hvor ofte har han ikke siddet her i stuen og atter og atter sagt mig, at det gjorde ham ondt! – Den sidste gang var endnu i går, da du var ude. Hvor ofte har han ikke siddet her i stuen og talt med mig hele timer i træk om løst og fast, mens han lod, som det interesserede ham! – Men det var såmænd kun for gamle dages skyld, og fordi han ved, at hun holdt af mig, Ben!"

"Men hvor i alverden er du kommet på spor efter det, Clem?" spurgte hendes mand, forbavset over, at hun havde en så klar

opfattelse af en sandhed, hvorom hans forskende ånd kun havde en dunkel anelse.

"Det ved jeg såmænd ikke," svarede Clemency og blæste på sin te for at afkøle den. "Gud velsigne dig, jeg kan ikke sige dig det, om du så ville give mig hundrede pund."

Han havde måske forfulgt dette filosofiske emne videre, hvis hun ikke i det samme var kommet på sporet af en materiel kendsgerning, i skikkelse af en sørgeklædt herre med kappe og rytterstøvler på, som stod i døren til skænkestuen. Han syntes at høre opmærksomt efter deres samtale og slet ikke at længes efter at afbryde den.

Ved dette syn rejste Clemency sig i en fart. Mr. Britain stod ligeledes op og hilste på gæsten. "Vil De være så artig at gå ovenpå, min herre! Der er et meget pænt værelse ovenpå."

"Mange tak," sagde den fremmede og så vist på mr. Britains kone. "Må jeg ikke gå herind?"

"Jo, med fornøjelse, som De behager," svarede Clemency og lukkede ham ind. "Hvad er til tjeneste?"

Han havde fået øje på plakaten og læste den.

"En udmærket ejendom," bemærkede mr. Britain.

Han svarede ikke, men da han holdt op at læse, vendte han sig om og så på Clemency med samme forskende nysgerrighed som før. "De spurgte mig," sagde han, mens han stadig så på hende –

"Hvad der var til tjeneste," svarede Clemency, idet hun stjal sig til at se på ham.

"Hvis De vil give mig et krus øl," svarede han og gik hen til et bord ved vinduet, "og tillade, at jeg drikker det her, uden at forstyrre Dem i Deres måltid, skal De have tak!"

Med disse ord satte han sig uden videre ned og så på udsigten. Han var en mand med en smuk og kraftig skikkelse i sine bedste år. Hans stærkt solbrændte ansigt overskyggedes af en masse mørkt hår, og han bar overskæg. Da hans øl var blevet sat hen til ham, skænkede han noget deraf i et glas og drak venligt på husets velgående; derpå satte han glasset fra sig og sagde:

"Det er et nyt hus, ikke sandt?"

"Ikke særlig nyt," svarede mr. Britain.

"Imellem fem og seks år gammelt," sagde Clemency med en meget tydelig betoning.

"Det forekommer mig, som om De nævnte doktor Jeddlers navn, da jeg trådte ind," sagde den fremmede. "Denne plakat minder mig om ham, da jeg tilfældigvis af rygtet og gennem nogle af mine bekendte kender noget til den historie. – Lever den gamle mand endnu?"

"Ja, han gør, sir," sagde Clemency.

"Er han blevet meget forandret?"

"Siden hvornår?" spurgte Clemency mærkværdig skarpt.

"Siden hans datter – rejste bort."

"Jo, siden den tid er han blevet meget forandret," svarede Clemency. "Han er blevet gammel og gråhåret og har slet ikke mere sit gamle væsen; men jeg tror, at han nu er lykkelig. Siden den tid har han forsonet sig med sin søster og kommer meget tit til hende. Det gjorde ham straks godt. I førstningen var han slemt nedbøjet, og det var nok til at få ens hjerte til at bløde, når man så ham vanke om og drive spot med verden; men efter et par års forløb foregik der en stor forandring til det bedre med ham, og da begyndte han at finde behag i at tale om sin tabte

datter og at rose hende, ja, og verden med! Han kunne aldrig blive ked af med tårer i øjnene at tale om, hvor smuk og god hun havde været. Da havde han tilgivet hende. Det var omtrent på samme tid, som miss Grace blev gift. Husker du ikke nok det, Britain?"

Mr. Britain huskede det meget godt.

"Søsteren er altså gift?" sagde den fremmede. Han standsede et øjeblik, førend han spurgte: "Med hvem?"

Dette spørgsmål satte Clemency i en sådan sindsbevægelse, at hun var lige ved at vælte tebordet.

"Har De aldrig hørt det?" sagde hun.

"Jeg ville gerne høre det," svarede han, idet han atter skænkede i sit glas og førte det til sine læber.

"Åh, det ville blive en lang historie, hvis den skulle fortælles ordentligt," sagde Clemency, idet hun støttede sin hage på den indvendige flade af sin venstre hånd og holdt om albuen med den højre, mens hun rystede på hovedet og så ind i ilden, som om hun så tilbage gennem de mellemliggende år. "Det ville sandelig blive en lang historie."

"Men den kunne fortælles i korthed," ytrede den fremmede.

"Fortælles i korthed," gentog Clemency i den samme tankefulde tone og uden tilsyneladende at henvende talen til ham eller vide af, at hun havde nogen tilhører, "hvad ville der så være at fortælle? At de sørgede med hinanden og talte om hende som en død; at de var så ømme over hende, aldrig kunne gøre hende bebrejdelser, mindede hinanden om, hvorledes hun havde været, og søgte at undskylde hende? Det ved enhver, og ingen bedre end jeg," sagde Clemency og tørrede sine øjne med hånden.

"Og så?" ytrede den fremmede.

"Og så," sagde Clemency, idet hun mekanisk gentog hans ord uden i mindste måde at ændre sin tone eller stilling, "så blev de til sidst gift. De blev gift på hendes fødselsdag – den falder netop i morgen – i al stilhed; men de var meget lykkelige. En aften, da de spadserede i abildgården, sagde mr. Alfred: "Skal Marions fødselsdag være vor bryllupsdag, Grace?" Og det blev den."

"Og de har siden levet lykkeligt sammen?" sagde den fremmede.

"Ja," svarede Clemency. "Aldrig har to mennesker levet lykkeligere med hinanden. De har ikke kendt andre sorger end den ene."

Hun løftede hovedet i vejret, som om hun pludselig blev opmærksom på de omstændigheder, hvorunder hun genkaldte sig hine tildragelser, og så hurtigt på den fremmede. Da hun så, at han havde vendt ansigtet mod vinduet og syntes at fordybe sig i udsigten, gjorde hun ivrigt tegn til sin mand, pegede på plakaten og bevægede munden, som om hun meget eftertrykkeligt atter og atter gentog det samme ord eller den samme sætning for ham. Da hun ikke frembragte nogen lyd, og hendes stumme bevægelser, ligesom de fleste af hendes fagter, var af en højst påfaldende natur, gjorde denne uforklarlige adfærd ham helt fortvivlet. Han stirrede på bordet, på den fremmede, på skeerne, på sin kone – fulgte hendes pantomimer med forbavsede og forlegne blikke – spurgte i det samme stumme sprog, om det var deres ejendele, der svævede i fare, om det var ham, der var i fare, om det var hende – svarede på hendes signaler med andre, der udtrykte den dybeste

fortvivlelse og forvirring – fulgte hendes læbers bevægelser – gættede halvhøjt på "mælk og vand", "mølleren var der", "middel mod vorter" – men kunne ikke komme hendes mening nærmere.

Omsider opgav Clemency ævred, og idet hun ganske langsomt flyttede sin stol lidt nærmere hen til den fremmede, sad hun og så tilsyneladende ned for sig, men skottede dog nu og da skarpt til ham og ventede på, at han på ny skulle stille et spørgsmål. Hun behøvede ikke at vente længe; for straks efter sagde han:

"Og hvorledes lyder den bortrejste unge dames senere historie? De kender den formodentlig?"

Clemency rystede på hovedet. "Jeg har hørt," sagde hun, "at doktor Jeddler har ord for at kende mere til den, end han giver sig mine af. Miss Grace har fået breve fra sin søster, hvori hun skrev, at hun havde det godt og var lykkelig, og var blevet endnu lykkeligere ved at høre, at Grace var blevet gift med mr. Alfred, og har svaret hende på dem. Men der hviler en hemmelighed over hendes hele liv og skæbne, som endnu ikke er blevet opklaret, og som –"

Her stammede og standsede hun.

"Og som –" gentog den fremmede.

"Som vistnok kun en person foruden hende kan opklare," sagde Clemency og trak hurtigt sit vejr.

"Hvem kan det vel være?" spurgte den fremmede.

"Hr. Michael Warden!" svarede Clemency næsten med et skrig, idet hun både betydede sin mand, hvad det var, hun før havde villet give ham at forstå, og lod Michael Warden vide, at han var genkendt.

"De husker mig," sagde Clemency rystende over hele kroppen; "jeg så det nylig! De husker mig fra den aften i haven. Jeg var med hende!"

"Ja vel," sagde han.

"Ja," svarede Clemency. "Ja, jeg var såmænd. Der står min mand. Ben, kære Ben, løb hen til miss Grace – løb hen til mr. Alfred – løb, hvorhen du vil, men bring straks nogen herhen."

"Holdt!" sagde Michael Warden og stillede sig roligt imellem døren og Britain. "Hvad vil De gøre?"

"Lade dem vide, at De er her," svarede Clemency og klappede i hænderne af bevægelse. "Lade dem vide, at de kan høre fra hende af Deres egen mund; lade dem vide, at hun ikke er ganske tabt for dem, men endnu kan komme hjem igen og skaffe sin fader og sin trofaste søster – ja, og også sin gamle tjenestepige, også mig," her slog hun sig for brystet med begge hænder, "den glæde at se hendes søde ansigt. Løb, Ben, løb!" og stadig skød hun ham hen mod døren, og stadig stod mr. Warden ved denne og strakte, ikke vredt, men sørgmodigt sin hånd ud imod ham.

"Eller måske," sagde Clemency, idet hun løb forbi sin mand og i sin ivrighed greb fat i mr. Wardens kappe, "måske er hun her allerede; måske er hun her i nærheden? Jeg synes, jeg kan mærke det på Deres væsen! Åh, lad mig se hende. Jeg passede hende, da hun var lille. Jeg så hende vokse op og blive hele egnens stolthed. Jeg kendte hende, da hun var mr. Alfreds trolovede. Jeg søgte at advare hende, da De lokkede hende bort. Jeg kendte hendes fordums hjem, mens hun var ligesom sjælen i det, og så, hvor forandret det blev, da hun var borte og tabt for det. Lad mig dog tale med hende."

Han stirrede på hende med en medlidenhed, hvori der blandede sig en vis undren, men han gjorde ikke nogen samtykkende bevægelse.

"Jeg tror ikke, at hun kan vide," vedblev Clemency, "hvor oprigtigt de har tilgivet hende, og hvor højt de har elsket hende, hvilken glæde det vil være for dem atter at få hende at se. Hun er måske bange for at komme hjem, men hvis hun fik mig at se, ville det nok give hende mod. Sig mig oprigtigt, mr. Warden, er hun hos Dem?"

"Nej," svarede han og rystede på hovedet.

Dette svar i forbindelse med hans tone, hans sorte dragt, hans uventede tilbagekomst og bekendtgørelsen om, at han fremdeles agtede at leve i udlandet, forklarede det hele. – Marion var død. Han modsagde hende ikke; ja, hun var død. Clemency satte sig ned, lagde sit hoved på bordet og græd.

I det samme øjeblik kom en gammel herre løbende åndeløs ind og snappede så stærkt efter vejret, at man næppe kunne genkende mr. Snitcheys stemme.

"Men Gud fri os, mr. Warden," sagde sagføreren, idet han tog ham til en side, "hvilken vind har pustet –" han var så forpustet, at han ikke kunne komme videre før efter et lille ophold, hvorpå han med mat røst tilføjede: "Dem hertil?"

"En dårlig vind, er jeg bange for," svarede han. "Kunne De have hørt, hvad der nylig er foregået – hvorledes man har tryglet og bønfaldet mig om at gøre umuligheder – hvilken sorg og forvirring jeg bringer med mig!"

"Jeg kan gætte mig til det altsammen. Men hvorfor kom De da hertil, min gode?" indvendte Snitchey.

"Kom! Hvor kunne jeg vide, hvem værten var her i huset? Da jeg havde sendt min tjener til Dem, gik jeg herned, fordi stedet var mig ukendt, og jeg naturligvis var nysgerrig efter alt, både nyt og gammelt, på disse gamle steder, og, da det lå uden for byen, ønskede jeg først at tale med Dem her, førend jeg viste mig. Jeg ønskede at vide, hvad folk ville sige til mig, og jeg kan se på Dem, at De kan sige mig det. Havde Deres fordømte forsigtighed ikke været, havde jeg for længst vidst hele sammenhængen."

"Vor forsigtighed!" svarede sagføreren. "Idet jeg taler for mig selv & Craggs – som nu ikke er mere," her skottede mr. Snitchey til floret om sin hat og rystede på hovedet, "må jeg spørge Dem, mr. Warden, hvilken grund De har til at dadle os? Det var en aftale mellem os, at sagen aldrig skulle bringes oftere på bane, og at det var en sag, hvori sindige og alvorlige mænd som vi – jeg nedskrev Deres udtalelser ved den lejlighed – ikke kunne blande sig. Vor forsigtighed siger De! Og det skønt mr. Craggs afsluttede sin ærefulde løbebane i den fulde overbevisning, at –"

"Jeg havde højtideligt lovet at tie, indtil jeg engang kom tilbage, hvornår det så blev," afbrød mr. Warden ham, "og det har jeg holdt."

"Ja vel, men jeg siger endnu en gang," svarede mr. Snitchey, "at også vi var forpligtet til at tie. Vi var forpligtet dertil af hensyn til os selv og af hensyn til mange forskellige klienter, hvoriblandt De selv, der har været så tavse som graven. Det tilkom ikke os at forhøre os om Dem i en så kilden sag. Jeg havde vel en mistanke, men det er ikke et halvt år, siden jeg erfarede sandheden og fik at vide, at De havde mistet hende."

"Af hvem?" spurgte hans klient.

"Af doktor Jeddler selv, som til sidst af egen drift viste mig denne tillid. Han og kun han har i flere år vidst alt."

"Og De kender det?" sagde hans klient.

"Ja," sagde Snitchey, "og jeg har ligeledes grund til at tro, at hendes søster vil få det at vide i morgen aften. Det har man lovet hende. Imidlertid vil De måske vise mig den ære at tage ophold hos mig, da man ikke venter Dem i Deres eget hus. Men for at De ikke skal udsættes for flere forlegenheder, end De allerede har oplevet, hvis De skulle blive genkendt – skønt De har forandret Dem en hel del, så at jeg tror, at jeg selv kunne være gået forbi Dem, mr. Warden – gør vi bedst i at spise her og først gå herfra længere ud på aftenen. Man spiser meget godt på dette sted, og det tilhører i forbigående sagt Dem selv. Jeg & salig Craggs tog os undertiden en kotelet her og blev meget ordentlig betjent. Mr. Craggs," sagde Snitchey, idet han et øjeblik lukkede sine øjne tæt i og derpå lukkede dem op igen, "gik alt for tidligt bort herfra."

"Det er en stor skam af mig, at jeg ikke har kondoleret Dem," svarede Michael Warden og fo'r med hånden over sin pande, "men jeg er for øjeblikket ligesom et menneske, der drømmer. Det er, ligesom jeg ikke var ved min fulde forstand. Mr. Craggs – det gør mig ondt, at vi har mistet mr. Craggs." Men han så på Clemency, idet han sagde dette, og syntes snarere at føle med Ben, der var i færd med at trøste hende.

"Mr. Craggs," vedblev Snitchey, "fandt det desværre ikke så let at holde livet oppe, som det burde have været ifølge hans teori; for ellers ville han endnu have været iblandt os. Det er et stort tab for mig. Han var min højre arm, mit højre ben, mit højre

øre, mit højre øje. Jeg føler mig som en lam mand uden ham. Sin part i forretningen testamenterede han til mrs. Craggs med samt hendes retmæssige arvinger. Hans navn er endnu den dag i dag knyttet til firmaet. Jeg er så barnagtig, at jeg undertiden søger at bilde mig ind, at han endnu er i live. De vil lægge mærke til, at jeg endnu stadig taler i eget & Craggs' navn – skønt han ikke er mere – ikke er mere," sagde den ømtfølende prokurator og viftede sig med sit lommetørklæde.

Michael Warden, som ikke havde haft, sine øjne fra Clemency, vendte sig nu om mod mr. Snitchey, da denne holdt op med at tale, og hviskede til ham.

"Åh, den stakkel!" sagde Snitchey og rystede på hovedet. "Ja, hun har altid holdt så meget af Marion – hun har altid været hende så tro. Den smukke Marion! Den stakkels Marion! Friskt mod, madam – nu *er* De jo gift, Clemency."

Clemency sukkede kun og rystede på hovedet.

"Nå, nå, vent til den dag i morgen," sagde sagføreren venligt.

"Den dag i morgen kan ikke bringe de døde til live igen, hr. prokurator," sagde Clemency hulkende.

"Nej, det kan den vel ikke, da den ellers ville bringe salig Craggs til live igen," svarede sagføreren. "men den kan måske bringe nogle formildende omstændigheder; den kan måske bringe nogen trøst. Vent til i morgen!"

"Ja, ja da," sagde Clemency og greb den hånd, han rakte hende; og Britain, der var blevet frygtelig forknyt ved synet af sin modfaldne hustru – det var ligesom forretningen hang med hovedet – sagde, at det var ret, hvorefter Snitchey og Michael Warden gik ovenpå. Her kom de snart i en samtale, der førtes så forsigtigt, at der ikke kunne høres et ord af den for fadenes og

tallerknernes klapren, stegepandens syden, kasserollernes boblen, stegevenderens dæmpede, ensformige valsen, der nu og da afbrødes af et skrækkeligt knæk, som om den i et anfald af svimmelhed havde fået en farlig skramme i hovedet – og alle de andre tilberedelser til deres måltid nede i køkkenet.

Den følgende dag var klar og stille, og intetsteds tog efterårets forspil sig skønnere ud end fra den fredelige abildgård ved doktorens hus. Mange vinternætters sne var smeltet bort fra denne jordbund, og mangen en sommers visnende løv havde raslet der, siden hun var flygtet. Kaprifolierne over indgangen var atter grønne, træerne kastede yppige og vekslende skygger på græsset; landskabet var lige så roligt og venligt som det nogen sinde havde været; men hvor var hun? Ikke der. Nej, ikke der. Hun ville nu have været et endnu mere fremmed syn i det fordums hjem, end dette hjem i førstningen havde været uden hende. Men på det velkendte sted sad der en ung kvinde, fra hvis hjerte hun aldrig var veget; i hvis trofaste hukommelse hun levede uforandret, ungdommelig, strålende af lutter forjættelse og håb; i hvis kærlighed hun ikke havde nogen medbejler eller efterfølger; på hvis milde læber hendes navn nu bævede. Og dog var denne unge kvinde moder – hun sad netop og glædede sig over en sød lille datter, der legede ved hendes side.

Den tabte piges ånd skuede ud af disse øjne, og disse øjne tilhørte hendes søster Grace, som sad ved siden af sin ægtefælle i abildgården på deres bryllupsdag – hans og Marions fødselsdag.

Han var ikke blevet nogen stor mand; han var ikke blevet rig; han havde ikke glemt sin ungdoms venner og omgivelser; han

havde ikke opfyldt en eneste af doktorens gamle spådomme. Men under sine heldbringende, tålmodige, bramfri besøg i de fattiges hjem, under sin vågen ved sygelejer, og ved daglig at se den godhed og kærlighed, der smykker verdens trangeste stier med blomster, som ikke lader sig nedtrampe af fattigdommens tunge fod, men springer spændstigt op i dens spor og forskønner dens vej – havde han år for år bedre lært at skatte sandheden af sin gamle tro. Hvor stille og ubemærket hans liv end var, havde det dog vist ham, hvor ofte menneskene, sig selv uafvidende, endnu besøges af engle ligesom i gamle dage, og hvorledes de skikkelser, af hvem han mindst skulle vente det – endog nogle, som var usle og stygge for øjet og fattigt klædt – forherligedes ved sorgens, nødens og smertens leje og forvandledes til tjenende ånder med en glorie om deres hoveder.

Han udrettede måske mere godt på den forandrede valplads, end hvis han havde valgt sig en større virkekreds, hvor der var flere laurbær at vinde, og han var lykkelig ved sin hustru, den elskelige Grace.

Men Marion; havde han glemt hende?

"Hvor tiden er gået, elskede Grace," sagde han, "siden den gang," de havde talt om hin aften; "og dog synes det at være så længe, længe siden. Vi regner efter de forandringer og begivenheder, der foregår i vort eget indre og ikke efter år."

"Men vi har også år at regne efter, siden Marion var hos os," svarede Grace. "Seks gange, kære mand, når vi regner i aften med, har vi siddet her på hendes fødselsdag og talt om det lykkelige, længselsfuldt og længe ventede øjeblik, da vi igen skal se hende. Ak, hvornår vil det ske? Hvornår vil det ske?"

Hendes mand iagttog hende opmærksomt, mens hendes øjne fyldtes med tårer, og idet han flyttede sig nærmere hen til hende, sagde han:

"Men Marion sagde dig jo i det afskedsbrev, som hun efterlod til dig på bordet, og som du så ofte har læst, at der måtte gå år, førend det *kunne* ske. Gjorde hun ikke?"

Hun tog et brev op fra sit bryst, kyssede det og sagde: "Jo."

"Og at hun i alle disse år, om hun end blev nok så lykkelig, ville længes efter det øjeblik, da I atter skulle mødes og alt opklares, og bad, at du med håb og fortrøstning ville gøre ligeså. Brevet lød jo således, ikke sandt, min ven?"

"Jo, Alfred."

"Og alle de andre breve, hun siden har skrevet?"

"Undtagen det sidste – for nogle måneder siden – hvori hun talte om dig, og hvad du vidste den gang, og hvad jeg skulle erfare i aften."

Han så på solen, som allerede stod langt nede på himlen, og sagde, at når solen var gået ned, så var timen kommet.

"Alfred," sagde Grace, idet hun alvorsfuldt lagde sin hånd på hans skulder, "der står noget i dette brev – det gamle brev, som du siger jeg læser så ofte – som jeg endnu ikke har fortalt dig. Men i aften, da hin solnedgang nærmer sig, og hele vort liv synes at mildnes og dæmpes af den svindende dag, kan jeg ikke skjule det længere."

"Hvad er det, kære?"

"Da Marion rejste bort, skrev hun til mig her, at du engang havde betroet mig hende som et helligt pant, og at hun nu betroede mig dig, Alfred, som et sådant pant, idet hun bad og besvor mig, så sandt jeg elskede hende og elskede dig, ikke at

forsmå den kærlighed, som hun troede – hun vidste, sagde hun – at du ville overføre på mig, når det friske sår var lægt, men opmuntre og gengælde den."

"- og atter gøre mig til en stolt og lykkelig mand, Grace. Sagde hun ikke det?"

"Hun mente at gøre mig selv så lyksalig og hædret ved din kærlighed," var hans hustrus svar, idet han trykkede hende i sine arme.

"Hør mig, min ven!" sagde han. – "Nej, hør mig således!" og med disse ord lagde han blidt hendes hoved, som hun havde løftet i vejret, tilbage på sin skulder. "Jeg ved, hvorfor du den gang ikke med et ord eller et blik røbede, hvad der rørte sig i dig. Jeg ved, hvorfor det var så vanskeligt for mig at vinde Grace, skønt hun altid havde været mig en så trofast veninde. Og netop fordi jeg ved det, min elskede, ved jeg også, hvad det er for en uvurderlig skat, jeg omslutter med mine arme, og takker Gud for denne rige gave."

Hun græd, men ikke af sorg, idet han trykkede hende til sit hjerte. Efter en kort tids forløb så han ned på barnet, som sad ved deres fødder og legede med en lille kurv med blomster, og bad det se, hvor gylden og rød solen var.

Ved disse ord løftede Grace hurtigt hovedet i vejret og sagde: "Alfred, solen er ved at gå ned, du har ikke glemt, hvad jeg skal erfare, førend den helt forsvinder."

"Du skal erfare Marions sande historie, min elskede," svarede han.

"Den hele sandhed," sagde hun bønfaldende. "Der skal ikke længere skjules noget for mig. Således var løftet, var det ikke?"

"Jo," svarede han.

"Førend solen gik ned på Marions fødselsdag. Og du ser selv, Alfred, at den er sin nedgang nær."

Han lagde sin arm om hendes liv og svarede, idet han så hende stift i øjnene:

"Denne sandhed er ikke blevet holdt tilbage så længe, for at jeg skulle meddele dig den, kære Grace. Den må komme fra andre læber."

"Fra andre læber," gentog hun med mat stemme.

"Ja. Jeg kender dit standhaftige hjerte; jeg ved, hvor kæk du er; jeg ved, at det er tilstrækkeligt at forberede dig med et ord. Du har ret, tiden er kommet. Sig mig kun, at du har styrke til at udholde en prøvelse – en overraskelse – en rystelse, og buddet venter ved porten."

"Hvilket bud?" sagde hun. "Og hvilket budskab bringer det?"

"Jeg har lovet," sagde han uden at forandre sin rolige mine, "ikke at sige mere. Tror du, at du forstår mig?"

"Jeg frygter for at tænke derpå," svarede hun.

Til trods for hans rolige udtryk røbede hans ansigt en sindsbevægelse, som forfærdede hende. Atter skjulte hun skælvende sit hoved ved hans skulder og bad ham vente et øjeblik.

"Mod, min hustru! Har du styrke til at modtage buddet, venter det ved porten. Solen er ved at gå ned på Marions fødselsdag. Mod, mod, Grace!"

Hun løftede hovedet op, så på ham og sagde, at hun var rede. Mens hun stod og så efter ham, da han fjernede sig, lignede hendes ansigt påfaldende Marions, således som dette havde været i de sidste dage, hun havde opholdt sig i dette hjem. Han havde taget barnet med sig, men hun kaldte det tilbage – det

bar den tabte søsters navn – og trykkede det til sit hjerte. Da hun atter havde sluppet det lille væsen, skyndte det sig efter ham, og Grace var ene. Hun vidste ikke, hvad det var, hun frygtede eller håbede, men blev stående ubevægelig og så på indgangen, gennem hvilken de var forsvundet.

Hvad var det, der trådte ud fra dens skygge og blev stående på dens tærskel? Denne skikkelse, hvis hvide klædebon flagrede i aftenluften, og hvis hoved hvilede på hendes faders bryst og trykkede sig op til hans kærlige hjerte! Oh Gud! Var det et syn, som løsrev sig af oldingens favn og med et skrig og udbredte arme styrtede vildt hen mod hende og i sin grænseløse kærlighed kastede sig til hendes bryst?

"Oh, Marion, Marion! Min søster! Mit hjertes skat! Hvilken lykke og glæde at mødes således!"

Det var ingen drøm, intet fantasibillede, fremmanet af hendes håb og frygt, men Marion, den elskede Marion! Så skøn, så lykkelig, så uberørt af sorg og prøvelser, så ædel og ophøjet i sin ynde, så forklaret i skæret af den nedgående sols stråler, at man kunne have taget hende for et himmelsk sendebud, der var steget ned på jorden.

Hun klyngede sig til sin søster, der vat sunket ned på en bænk og bøjede sig over hende. Smilende gennem sine tårer knælede hun tæt foran hende og omslyngede hende med begge sine arme uden et øjeblik at vende sig bort fra hendes ansigt, og mens solens glød farvede hendes pande, og aftenens blide ro udbredte sig omkring dem begge, brød Marion omsider tavsheden med sin rolige, klare, dæmpede, milde røst, der stod i en så smuk samklang med øjeblikket.

"Mens dette var mit dyrebare hjem, Grace, hvad det nu atter vil blive –"

"Vent, elskede søster! Et øjeblik! Oh Marion, atter at høre dig tale!"

Hun kunne ikke straks tåle at høre denne stemme, hun elskede så højt.

"Mens dette var mit dyrebare hjem, Grace, hvad det nu atter vil blive, elskede jeg ham; af min hele sjæl, elskede jeg ham med den oprigtigste kærlighed. Jeg kunne have ladet mit liv for ham, skønt jeg var så ung. I mit hjertes inderste har jeg ikke et eneste øjeblik ringeagtet hans ømhed. Jeg skattede den kun alt for højt. Skønt det nu er så længe siden, og der er sket så mange forandringer siden den tid, kunne jeg dog ikke udholde den tanke, at du, som selv elsker så inderligt, skulle tro, at jeg ikke en gang har elsket ham oprigtigt. Jeg har aldrig elsket ham højere, Grace, end den dag, da han forlod dette sted. Jeg har aldrig elsket ham højere, søster, end den aften, da *jeg* rejste herfra."

Hendes søster bøjede sig over hende, men kunne kun se hende i ansigtet og trykke hende til sig.

"Men han havde, uden selv at vide det," sagde Marion med et blidt smil, "vundet et andet hjerte, førend jeg vidste, at jeg havde noget at give ham. Dette hjerte – dit, søster – var gået så ganske op i mig, var så opofrende og ædelt, at det kvalte sin kærlighed og skjulte sin hemmelighed for alles øjne undtagen mine; men min hengivenhed og taknemmelighed gjorde mig jo også mere klarsynet end nogen anden. Det følte sig lykkeligt ved at kunne ofre sig for mig. Men jeg kendte dets dybde; jeg kendte den strid, det havde stridt. Jeg vidste, hvilket værd det

havde for ham, og hvor højt han skattede det, hvor inderligt han så end elskede mig. Jeg vidste, i hvilken gæld jeg stod til det, og havde hver dag dets store eksempel for mig. Hvad du havde gjort for mig, Grace, vidste jeg, at jeg også kunne gøre for dig, hvis jeg selv ville. Jeg lagde aldrig mit hoved på min pude, uden at jeg med tårer bad om at få kraft til at gøre det. Jeg lagde aldrig mit hoved på min pude uden at tænke på Alfreds egne ord den dag, han rejste, og hvor sandt det var, hvad han havde sagt – for jeg vidste det fra dig – at der daglig vandtes sejre i kæmpende hjerter, mod hvilke alverdens valpladser var for intet at regne. Jo mere jeg tænkte på, hvilke store lidelser, der hver dag og hver time må bæres med trøstigt mod i den store kamp, han havde talt om, uden at nogen kendte eller ænsede dem, des lettere syntes min prøvelse at blive for mig. Han, der i dette øjeblik ser ind i vore hjerter, dyrebareste søster, og ved, at der ikke er en dråbe af bitterhed eller sorg i mit, men kun ublandet glæde, han gav mig kraft til at fatte den beslutning aldrig at blive Alfreds hustru. Han skulle være min broder og din ægtefælle, hvis den plan, jeg havde lagt, kunne føre til dette lykkelige mål; men hvor inderligt jeg end elskede ham den gang, Grace, ville jeg dog aldrig være hans hustru!"

"Marion, Marion!"

"Jeg havde stræbt at vise mig ligegyldig over for ham," her trykkede hun sin søsters ansigt mod sit; "men det var svært, og du tog dig altid så varmt af hans sag. Jeg havde søgt at meddele dig min beslutning; men du ville aldrig høre, ville aldrig forstå mig. Tiden for hans tilbagekomst nærmede sig. Jeg følte, at en stor smerte en gang for alle ville forskåne os for langvarig sorg. Jeg vidste, at hvis jeg drog bort den gang, måtte det gå således

som det er gået, og vi begge to blive lykkelige. Jeg skrev til vor gode faster Martha og bad hende om et tilflugtssted i hendes hus; jeg betroede hende ikke den gang alt, men dog noget af min historie, og hun gik straks ind derpå. Mens jeg kæmpede med mig selv og vaklede mellem dette skridt og min kærlighed til dig og hjemmet, kom mr. Warden ved et tilfælde hertil og blev i nogen tid vor omgangsfælle."

"I de sidste år har jeg undertiden frygtet for, at det var således," udbrød hendes søster, idet hendes ansigt blev askegråt. "Du elskede ham ikke – du opofrede dig for mig og ægtede ham for min skyld."

"Han stod den gang," sagde Marion, idet hun drog sin søster tættere til sig, "i færd med at rejse hemmeligt bort for lang tid. Efter at han var taget herfra, skrev han til mig, underrettede mig om sin sande stilling og sine udsigter og tilbød mig sin hånd, idet han tilføjede, at han havde lagt mærke til, at jeg ikke var lykkelig ved udsigten til Alfreds tilbagekomst. Han troede formodentlig, at mit hjerte ingen del havde i denne forbindelse; måske troede han, at jeg en gang havde elsket ham, men nu ikke elskede ham mere; eller måske troede han, at når jeg stræbte efter at synes ligegyldig, søgte jeg at skjule min ligegyldighed – jeg ved det ikke. Jeg ønskede imidlertid, at du skulle betragte mig som tabt for Alfred, uigenkaldelig tabt – død – for ham. Forstår du mig, kære søster?"

Søsteren så hende opmærksomt i ansigtet og syntes uvis.

"Jeg talte med mr. Warden – jeg stolede på hans æresfølelse og betroede ham min hemmelighed aftenen før hans og min afrejse. Han bevarede den. Forstår du mig, elskede søster?"

Grace så forvirret på hende og syntes næppe at høre hendes ord.

"Dyrebare søster," sagde Marion, "saml dine tanker et øjeblik; hør mig. Se ikke så underligt på mig. Der gives lande, hvor de, som vil afsværge en ulykkelig lidenskab eller bekæmpe og overvinde en følelse, der har fået magt over deres hjerte, trækker sig tilbage i en håbløs ensomhed og for stedse lukker sig ude fra verden og alle jordiske længsler og tilbøjeligheder. Når kvinder gør dette, antager de det navn, der er så dyrebart for dig og mig, og kalder hinanden søstre. Men der gives også søstre, Grace, som ude i den vide verden, under den fri himmel og midt i livets travlhed og tummel lærer det samme, idet de søger at hjælpe og trøste og gøre godt, og som, mens deres hjerter endnu er unge og friske og modtagelige for lykken og alt, hvad der kan gøre andre lykkelige, kan sige, at kampen for længst er overstået, sejren for længst er vundet. Jeg hører til dem! Forstår du mig nu?"

Hun så endnu vist på hende uden at svare.

"Grace, elskede Grace," sagde Marion og klyngede sig endnu ømmere og kærligere til det bryst, som hun så længe havde været forvist fra, "var du ikke en lykkelig hustru og moder – havde jeg ikke en lille navne her – var Alfred, min gode broder, ikke din elskede ægtefælle – hvad skulle da skaffe mig den fryd, jeg føler i aften? Men som jeg drog herfra, således er jeg vendt tilbage. Mit hjerte har ikke kendt nogen anden kærlighed, og jeg har ikke kunnet give min hånd til nogen uden at give hjertet med. Jeg er endnu stadig din jomfruelige søster, ugift og uforlovet. Din egen, gamle hengivne Marion, hvis kærlighed du ejer ganske alene og ikke deler med nogen, Grace!"

Nu forstod hun hende. Hendes træk slappedes; en hulken kom hende til hjælp, og idet hun faldt søsteren om halsen, gav hun sine tårer frit løb og kærtegnede hende, som om hun var blevet barn igen.

Da de var blevet noget roligere, så de, at doktoren og hans søster, den gode faster Martha, stod tæt ved dem tillige med Alfred.

"Det er en tung dag for mig," sagde den gode faster Martha og smilede gennem tårer, idet hun omfavnede sine broderdøtre; "for jeg må give afkald på min kære veninde, for at I alle kan blive lykkelige; og hvad erstatning kan I give mig for min Marion?"

"En omvendt broder," sagde doktoren.

"Det er altid noget," sagde faster Martha, "i en sådan farce som –"

"Åh nej, lad være!" sagde doktoren angerfuldt.

"Ja, ja da," svarede faster Martha. "Men jeg anser mig for forurettet. Jeg ved ikke, hvad der skal blive af mig uden Marion, efter at vi har levet sammen i så mange år."

"Jeg ved ikke bedre, end at du flytter herover," svarede doktoren. "Nu skal vi ikke skændes mere, Martha."

"Eller gifte Dem, faster," sagde Alfred.

"Såmænd," svarede den gamle dame, "det kunne måske være en ganske god spekulation, om jeg kastede mine garn ud efter Michael Warden. Efter hvad jeg hører, er han kommet hjem, og fraværelsen skal have forbedret ham meget i alle henseender. Dog, da jeg har kendt ham som dreng, og jeg den gang ikke var nogen synderlig ung pige, ville han vel betakke sig. Jeg vil derfor bestemme mig til at bo hos Marion, når hun bliver gift – det vil

sikkert ikke vare ret længe – og i mellemtiden vil jeg leve i min ensomhed. Hvad siger du til det, broder?"

"Jeg har stor lyst til at sige, at det er en latterlig verden, og at der ikke er nogen alvor i den," svarede den stakkels gamle doktor.

"Om du så svor tyve gange derpå, Anthony," sagde hans søster, "ville dog ingen tro dig – dine øjne modsiger dig."

"Det er en verden, hvori der findes mange gode hjerter," sagde doktoren, idet han omfavnede sin yngste datter og bukkede sig over hende for også at omfavne Grace; for han kunne ikke skille søstrene; "og en alvorlig verden trods al dens dårskab – og min med, skønt den var stor nok til at kunne have opslugt hele kloden. Det er en verden, hvor solen aldrig står op uden at være vidne til tusinde ublodige slag, der danner en modvægt til valpladsernes elendighed og skændsel – en verden, vi vel bør vogte os for at bagtale. Himlen tilgive os vor synd; for det er en verden fuld af hellige mysterier, og kun dens skaber ved, hvad der skjuler sig under overfladen af hans ringeste og svageste billede!"

Man ville ikke blive bedre tilfreds med min plumpe pen, om den sønderlemmede og blottede denne længe adskilte og nu genforenede families henrykkelse. Jeg vil derfor ikke følge den gamle doktor gennem hans ydmyge erindring om den sorg, han havde lidt, da Marion gik tabt for ham, og lige så lidt vil jeg beskrive, hvor alvorlig han havde fundet den verden, hvor en dybt rodfæstet kærlighed er alle menneskelige skabningers arvelod, eller hvorledes en sådan ubetydelighed som manglen af en lille ener i det store, latterlige regnskab havde slået ham til jorden. Jeg vil kun løseligt omtale, hvorledes hans søster af

medynk med hans sorg for længe siden lidt efter lidt havde åbenbaret sandheden for ham; hvorledes hun havde lært ham at forstå de følelser, der havde drevet hans datter til frivilligt at forlade hans tag, og hvorledes hun atter havde ført ham i denne datters arme.

Alfred Heathfield havde i løbet af det sidste år også erfaret sandheden, og Marion, som nu betragtede ham som en broder, havde talt med ham og lovet ham, at Grace på hendes fødselsdag omsider skulle få alt at vide af hendes egen mund.

"Undskyld, doktor," sagde mr. Snitchey og kiggede ind i abildgården, "tør jeg komme ind?"

Uden at afvente tilladelsen gik han lige hen til Marion og kyssede hende helt glad på hånden.

"Havde mr. Craggs levet, kære miss Marion," sagde mr. Snitchey, "ville denne begivenhed have interesseret ham meget. Den kunne have lært ham, mr. Alfred, at vort liv måske endda ikke er så let; at det i det hele taget kan tåle al den smule glatning og udjævning, man kan give det; og mr. Craggs var en mand, der altid var tilgængelig for grunde. Var han endnu tilgængelig for grunde, ville jeg – dog dette er svaghed! Kære kone," – på hans kalden kom denne dame frem bag døren – "du er iblandt gamle venner."

Da mrs. Snitchey havde frembåret sine lykønskninger, tog hun sin mand til side.

"Et øjeblik, Snitchey," sagde hun. "det ligger ikke i min natur at rage op i de afdødes aske."

"Nej, min ven," svarede hendes mand.

"Mr. Craggs er –"

"Ja, min ven, han er ikke mere."

"Men jeg spørger dig," vedblev hans kone, "om du kan huske den aften på ballet. Det spørger jeg dig bare om. Kan du huske den, og slår din hukommelse dig ikke ganske fejl, Snitchey, og går du ikke rent i barndom, så opfordrer jeg dig til at sammenligne dette øjeblik med hint – at mindes, hvorledes jeg tiggede og bad dig på mine knæ –"

"På dine knæ, min ven?" sagde mr. Snitchey.

"Ja," sagde mrs. Snitchey uden at tabe fatningen, "det ved du meget godt – jeg bønfaldt dig om at vogte dig for denne mand – at lægge mærke til hans øjne – og jeg beder dig nu om at sige mig, om jeg ikke havde ret, og om han ikke den gang kendte en hemmelighed, som han ikke skøttede om at fortælle."

"Kone," hviskede hendes mand i hendes øre, "har du nogen sinde bemærket noget i mit øje?"

"Nej," sagde mrs. Snitchey skarpt, "det må du ikke smigre dig med."

"For den aften traf det sig netop så," vedblev han og rykkede hende i ærmet, "at vi begge på grund af vor stilling var blevet indviet i en hemmelighed, som vi ikke skøttede om at fortælle, og begge indviet i den samme hemmelighed. Jo mindre du derfor taler om den historie, des bedre, og lad dette være dig en påmindelse om at bruge dine øjne på en forstandigere og kærligere måde en anden gang. Miss Marion, jeg bringer en veninde af Dem med. Kom her, madam!"

Stakkels Clemency kom langsomt ind med forklædet for øjnene og ledsaget af sin mand, der havde en pinlig forudfølelse af, at hvis hun hengav sig til sin sorg, var det ude med *Rivejernet*.

"Nå, madam," sagde sagføreren, idet han standsede Marion, lige som denne ville løbe hen til hende, og stillede sig imellem

dem, "hvad er der i vejen med Dem?"

"I vejen?" udbrød stakkels Clemency meget forbavset og højst indigneret.

Men da hun i sit sindsoprør, som forøgedes ved et vældigt brøl fra mr. Britain, slog øjnene op og så det yndige, uforglemmelige ansigt tæt foran sig, da stirrede, hulkede, lo, græd og skreg hun, omfavnede Marion, holdt hende fast, slap hende, kastede sig over mr. Snitchey og omfavnede ham – til stor forbitrelse for mrs. Snitchey – kastede sig over doktoren og omfavnede ham, kastede sig over mr. Britain og omfavnede ham, og sluttede med at omfavne sig selv, slog forklædet op over hovedet og brast i krampegråd.

En fremmed var trådt ind i abildgården bag efter mr. Snitchey og var blevet stående afsides i nærheden af porten uden at blive bemærket af nogen i klyngen. Den smule opmærksomhed, de havde tilovers for andre, havde Clemencys henrykkelse helt optaget. Han syntes heller ikke at ønske at blive bemærket, men stod alene med nedslagne øjne og havde et udtryk af modfaldenhed, som den almindelige glæde gjorde endnu mærkeligere, skønt han for øvrigt så ud til at være en mand med hjertet på rette sted.

Kun faster Marthas skarpe øjne opdagede ham til sidst; men næppe havde hun opdaget ham, førend hun gav sig i samtale med ham. Straks efter gik hun hen, hvor Marion stod med Grace og sin lille navnesøster, og hviskede Marion noget i øret. Hun studsede og syntes at blive overrasket; men snart overvandt hun sin forlegenhed og nærmede sig frygtsomt den fremmede i selskab med faster Martha og indlod sig ligeledes i samtale med ham.

Mens dette gik for sig, stak sagføreren hånden i lommen og sagde, idet han trak et papir frem, der så ud som et juridisk dokument: "Jeg ønsker dem til lykke, mr. Britain. De er nu eneste, retmæssige ejer af den ejendom, De hidtil har haft til leje og besiddet som en privilegeret kro eller offentligt beværtningssted og som er almindelig kendt under navnet *Rivejernet*. Deres kone er blevet jaget ud af ét hus for min klient, mr. Michael Wardens skyld, og får nu et andet i stedet. Med det første skal jeg have den fornøjelse at udbede mig Deres stemme i anledning af valget her i kredsen."

"Ville det gøre noget til sagen, om navnet blev forandret, sir?" spurgte mr. Britain.

"Ikke det mindste," svarede sagføreren.

"Så vær så god," sagde mr. Britain og gav ham skødet tilbage, "kun at tilføje de ord *'og fingerbøllet'*; de to valgsprog lader jeg male i dagligstuen i stedet for min kones portræt."

"Og lad disse indskrifter komme mig til gode," sagde en stemme bag ved dem – det var den fremmedes – Michael Wardens. "Mr. Heathfield og doktor Jeddler, jeg kunne nær have tilføjet Dem begge en blodig fornærmelse. At jeg ikke gjorde det, var ikke min skyld. Jeg vil ikke sige, at jeg er blevet seks år klogere eller bedre, end jeg var; men i hvert tilfælde har jeg haft denne frist til at gå i mig selv. Jeg kan ikke anføre nogen grund til at De skulle tage imod mig med venlighed. Jeg har misbrugt den gæstfrihed, jeg mødte her i dette hus. Det var med en skamfølelse, som jeg ikke skal glemme, at jeg lærte at indse min fejl. Men jeg håber, det har været mig en god lære, og den person, som åbnede mine øjne" – her fæstede han sit blik på Marion, "har jeg ydmygt bedt om forladelse, da jeg lærte hendes

dyder og min egen uværdighed at kende. Om få dage forlader jeg denne egn for stedse. Jeg beder om Deres tilgivelse. Gør mod andre, som De vil, at andre skal gøre imod Dem. Glem og tilgiv!"

Tiden – af hvem jeg har den sidste del af denne fortælling, og som jeg har den fornøjelse at have kendt personlig i en femogtredive år – underrettede mig, idet den støttede sig på sin le, om at Michael Warden slet ikke rejste bort og slet ikke solgte sit hus, men åbnede det på ny, holdt en gylden middelvej i sin gæstfrihed og fik en hustru, egnens stolthed og ære, hvis navn var Marion. Men da jeg har gjort den erfaring, at tiden nu og da forvansker sandheden, ved jeg ikke rigtig, hvilken vægt jeg tør tillægge denne autoritet.

Om "Livets kamp"

Forfatter: Charles Dickens (1812-1870).
Org.udgave: *The Battle of Life – a Love Story*, Bradbury & Evans, London 1846.
Denne udgave baseret på: Charles Dickens: *Livets Kamp – en Kærlighedshistorie*, oversat af L. Moltke. Oversættelsen udkom første gang på Laurits Eibys forlag i 1859; den er her gengivet efter et optryk fra Steen Hasselbalchs Forlag, København/Scheteligs Bokhandel, Kristiania 1919.
Oversætter: Ludvig Moltke (1805-1872).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illlustration af Spencer Baird Nichols (1875–1950): *"Oh, Marion, Marion!"* (*Christmas Stories by Charles Dickens*, Frederick A. Stokes Co., New York 1913).

ISBN 978-87-7979-816-8

2. ebogsudgave, erstatter ISBN 978-87-7979-001-8.

© 2022 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1: **Little Britain:** Lille Britannien

Note 2: **Doe og Roe:** John Doe og Richard Roe var tidligere fingerede navne for sagsøger og sagvolder i søgsmål om grundejendom. 'John Doe' overlever stadig som betegnelse for et ubekendt lig eller en ubekendt person i engelsktalende lande. *Udg. anm.*